

„ქინძმარაული“, „ახაშენი“, „ყვარელი“ და „მუკუზანი“ - აღნიშნული მიკროზონების ყურძნის ჩაბარება მხოლოდ ვენახების კადასტრის ამონაწერის საფუძველზე მოხდება

რთველი 2019 წლის ფარგლებში, „ქინძმარაულის“, „ახაშენის“, „მუკუზანის“ და „ყვარლის“ მიკროზონების ყურძნის სანარმოებში ჩაბარება მხოლოდ ვენახების კადასტრის ამონაწერის საფუძველზე მოხდება.

აღნიშნული მიკროზონებიდან ჩასაბარებელი ყურძნის რაოდენობა განსაზღვრულია:

- 1 ჰექტრიდან არაუმეტეს 10 ტონა.
- 10 ტონზე მეტი რაოდენობის და კადასტრის ამონაწერის გარეშე ჩასაბარებელი ყურძენი შეფასდება, როგორც ჯიშური ღვინის მასალა.

კადასტრის ამონაწერის დამონების მიზნით, 2019 წლის 1 სექტემბრამდე, მევენახე უნდა მიმართოს მუნიციპალიტეტების სოფლებში არსებულ შესაბამის სამსახურებს. ამონაწერი გაიცემა უფასოდ!

ინფორმაციისთვის დაუკავშირდით ცხელ ხაზს, ნომერზე 1501.

კადასტრის პროგრამა ხელს უწყობს ქართული ღვინის ხარისხის და კონკურენტუნარიანობის ზრდას.

ვენახების ამონაწერი არის ვენახების კადასტრის დოკუმენტი და შეიცავს ინფორმაციას მევენახეებისა და კომპანიების შესახებ (სახელი, საიდენტიფიკაციო ნომერი) და ვენახის მახასიათებლებს (ადგილმდებარეობა, ფართობი ცალკეული ჯიშის მიხედვით, დარგვის წელი, და ა.შ.).

საქართველოს ვენახების ეროვნული კადასტრის შექმნა ხელს უწყობს ქართული ღვინის ხარისხის და კონკურენტუნარიანობის გაზრდას ღვინის მსოფლიო ბაზარზე, უზრუნველყოფს რთველის პროცესის გამარტივებას და გამჭვირვალედ ჩატარებას.

დამატებითი ინფორმაციისთვის დაუკავშირდით სსიპ ღვინის ეროვნულ სააგენტოს:

მისამართი: მარშალ გელოვანის 6, 0159, საქართველო, თბილისი. ვებ: www.wine.gov.ge, ტელ: +995 32 2470101, 1501 (ცხელი ხაზი) +995 32 974103, info.georgianwine@georgianwine.gov.ge, <https://www.facebook.com/nationalwineagency/>

ახალი ამბები

გვ 2-5

- საქართველო, როგორც 146-ე წევრი, სურსათის წარმოებისა და სოფლის მეურნეობისთვის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შესახებ საერთაშორისო ხელშეკრულებას შეუერთდება
- ბათუმის საინვესტიციო ფორუმი საქართველოს ტყისა და მინერალ-გეოლოგიის ატლასის კრედიტაციის შესახებ
- შეხვედრა ბრუსელის საკრებინო სასამართლოს კონკურსის დირექტორთან
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) წარმომადგენელს საქართველოში, ლუიზა ვინტონს შეხვდა
- შეხვედრა ყაზახური კომპანიის წარმომადგენლებთან

- შეხვედრა LEADX CHANGE პროგრამის გამარჯვებულებთან
- შეხვედრა LEADX CHANGE პროგრამის გამარჯვებულებთან
- შეხვედრა წყლის კვლევის კომპანიის დირექტორთან
- ფარმარები წალს თხილის კარგ მოსავალს ელოდებიან
- შეხვედრა ჩიის მწარმოებლებთან
- „თხილის გადარჩენის პროგრამა“ გეგმის მიხედვით მიმდინარეობს
- აგროდაზღვევის პროგრამის ბენეფიციარებს ზარალი აუნაზღაურდება
- ფრინველის ხორცის შესახებ ახალი ტექნიკური რეგლამენტი 2020 წლის 1 თებერვლიდან ამოქმედდება

ქართული ღვინი

გვ 6

ქვეყნის ღვინის მესამე საერთაშორისო კონკურსის დაჯილდოება

„ქართული ღვინის აზიის ტურის“ ფარგლებში, კონგ-კონგში ღვინის დიპლომატიის გაიმართა

ღვინის ხარისხის კონტროლის 6 თვის მონაცემები

წარმატების ისტორიები

გვ 7

მეფრინველეობის ფარმა „ქართული ფრინველი“

ახალგაზრდა ფერმერმა სოფელ ბერბუკში კომბინირებული საკვების წარმოება დაიწყო

დახული შენიშვნები

გვ 8-9

- ახალ ეკოტურისტულ ობიექტებზე ინფორმირება გაიმართა
- ალგეთის ეროვნულ პარკში ვიზიტორთა ცენტრი და ეკოტურისტული აბრაქცია „თოქაბის პარკი“ გაიხსნა

ინსინჯი

გვ 10-13

- სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის აქტივობების მოკლე მომხილვა
- ვანო ზადგენიძე, აგრონომი

განემოს დახვა

გვ 14-16

ნადირობის სეზონი 2019 წლის აგვისტოს მეოთხე შაბათს გაიხსნება

დასავლეთ საქართველოს გეოლოგების დაკომპლექსებული ჯგუფი მოემსახურება

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, ტურისტული სეზონის გააქტიურებასთან დაკავშირებით, მოუწოდებს მოსახლეობას დაიცვან ტყეში უსაფრთხოების წესები.

საქართველო, როგორც 146-ე წევრი, სურსათის წარმოებისა და სოფლის მეურნეობისთვის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შესახებ საერთაშორისო ხელშეკრულებას შეუერთდა.

„მნიშვნელოვანია, რომ საქართველო სურსათის წარმოებისა და სოფლის მეურნეობისთვის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შესახებ საერთაშორისო ხელშეკრულებას შეუერთდა. ეს საშუალებას მოგვცემს, უკეთ ვმართოთ და დავიცვათ ჩვენი ქვეყნის მდიდარი მცენარეული გენეტიკური რესურსი. საერთაშორისო ხელშეკრულების ფარგლებში, საქართველო აიღებს ვალდებულებას, ხელი შეუწყოს მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შენარჩუნებას მსოფლიო მასშტაბით“, - აღნიშნა საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა.

ხელშეკრულებაზე ახალი ხელმოწერი ქვეყნების შემოერთებას, ისევე როგორც დოკუმენტით გათვალისწინებულ შემდგომ პროცესებს, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია (FAO) არეგულირებს.

საერთაშორისო ხელშეკრულების ხელმოწერი ქვეყნები სარგებლობენ სხვადასხვა უპირატესობით, მათ შორის, მცენარეთა გენეტიკური მასალების მსოფლიოში ყველაზე მსხვილ ბანკზე წვდომით. ამასთან, საქართველოს ექნება უფლება პროექტების მხარდასაჭერად მიმართოს „სარგებლის გაზიარების ფონდს“, რომელიც მხარს უჭერს განვითარებად ქვეყნებს, შეინარჩუნონ და მართონ მცენარეთა გენეტიკური რესურ-

სები სურსათის წარმოებისა და სოფლის მეურნეობისთვის.

საქართველოს, მცენარეული კულტურების კულტივაციის მდიდარი ისტორია გააჩნია. „საერთაშორისო კონსერვაციის“ მიხედვით, ქართული თავთავიანი კულტურები (პურის მარცვლეული) და პარკოსანი მცენარეები წარმოადგენენ „ბიომრავალფეროვნების ცხელ წერტილს“. საქართველო დასავლეთ აზიური კულტურის მცენარეთა წარმოშობის ცენტრია და ქერის, ხორბლის, პარკოსნების, ვაზისა და მრავალი სახეობის ხილის სამშობლოდ ითვლება.

„ჩვენ მივსალმებით საქართველოს, როგორც საერთაშორისო ხელშეკრულების უახლეს წევრს. საერთაშორისო ხელშეკრულების თანამეგობრობაში გაწევრიანება მნიშვნელოვანი ნაბიჯია მცენარეთა გენეტიკური რესურსების მართვისთვის, მცენარეთა გენეტიკური რესურსების მრავალფეროვნების კონსერვაციის, სურსათის წარმოებისა და სოფლის მეურნეობისათვის. გვჯერა, რომ საქართველოსთან ერთად მნიშვნელოვან ამოცანებზე ვიმუშავებთ“, - განა-

ცხადა საერთაშორისო ხელშეკრულების მდივანმა, კენტ ნადოზიმ

საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებაში გაწევრიანება გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO), საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული ENPARD-ის პროგრამის მჭიდრო თანამშრომლობის მნიშვნელოვან შედეგად შეაფასა FAO-ს წარმომადგენელმა საქართველოში, რაიმუნ იელემ.

„საერთაშორისო ხელშეკრულებაში გაერთიანება წარმოადგენს საკვანძო ეტაპს საქართველოსთვის, მისი მრავალფეროვანი მცენარის ჯიშებისა და სახეობების, მდგრადი სოფლის მეურნეობის და უზარმაზარი კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნებისთვის“, - აღნიშნა FAO-ს წარმომადგენელმა საქართველოში, რაიმუნ იელემ.

საქართველო უკვე არის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების ევროპული კოორპერაციის პროგრამის და არაერთი სხვა საერთაშორისო ხელშეკრულების წევრი.

ბათუმის საინვესტიციო ფორუმი

„აგრარული დარგის მოდერნიზაცია და ინვესტიციების განხორციელება ევროპის 500-მილიონიანი ბაზრის ათვისებაში შეგვიძნელებს ხელს“, - ხატია წილოსანი, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე.

ბათუმმა აღმოსავლეთ პარტნიორობის 10 წლისთავისადმი მიძღვნილ ისტორიული მნიშვნელობის კონფერენციას უმასპინძლა.

ღონისძიების ფარგლებში, გაიმართა საინვესტიციო ფორუმი, სადაც ენერჯეტიკის, ინფრასტრუქტურის, სოფლის მეურნეობისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის მიმართულებით აღმოსავლეთ პარტნიორობის წევრი ქვეყნების გამოცდილება იქნა გაზიარებული; დამსწრე საზოგადოება ასევე გაეცნო საქართველოს საინვესტიციო შესაძლებლობებს, მათ შორის, სოფლის მეურნეობის კუთხით.

„ევროკავშირი მხარს უჭერს მთავრობას აღმოსავლეთ პარტნიორობის წევრ ქვეყნებში სოფლის მეურნეობის და სოფლის განვითარების კუთხით, რათა დარგის მოდერნიზაციის და ინვესტიციების განხორციელებით, კერძო სექტორის წარმომადგენლებმა შეძლონ იმ სიკეთეებით სარგებლობა, რაც მათ ევროპის 500-მილიონიანი ბაზრის ათვისებაში შეუწყობს ხელს“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ხატია წილოსანმა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო წარმოდგენილი იყო გადამამუშავებელი მრეწველობის და სოფლის მეურნეობის პანელზე, სადაც მონაწილეობას იღებდნენ სომხეთის, აზერბაიჯანის, მოლდოვას, უკრაინისა და ბელარუსიის შესაბამისი უწყებების წარმომადგენლები. ასევე, წარმოდგენილი იყო ევროპის საინვესტიციო ბანკი და ევროპის განვითარებისა და რეკონსტრუქციის ბანკი.

საფინანსო ინტიტუტებმა ინფორმაცია წარმოადგინეს აღმოსავლეთ პარტნიორობის წევრ ქვეყნებში განხორციელებული პროექტების შესახებ და დაინტერესებულ მხარეებს და ბიზნესსექტორის წარმომადგენლებს განუმარტეს ის მინიმალური მოთხოვნები და შესაძლებლობები, რაც სოფლის მეურნეობის დარგში ინვესტიციების განხორციელებისთვის საფინანსო ინსტიტუტების მხრიდან იქნება მხარდაჭერილი.

დეტალურად იქნა განხილული ინფორმაცია ევროკავშირის ბაზრის ათვისებისთვის საჭირო ძირითადი ინსტრუმენტების შესახებ. ასევე, მთავრობის მიერ განხორციელებული პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები, რაც გულისხმობს გადასახადების კუთხით არსებული შეღავათების დაწესებას, ბაზრის მოთხოვნის შესაბამისად საკანონმდებლო ინიციატივების განხორციელებას და მხარდაჭერ პროექტებს სოფლის მეურნეობისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის კუთხით.

საქართველოს ტყისა და მინათსარგებლობის ატლასის პრეზენტაცია

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და პროექტის „Global Forest Watch“ თანამშრომლობით, საქართველოს ტყისა და მინათსარგებლობის ატლასი მომზადდა. ახალი ონლაინ პლატფორმა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდისა (GEF) და გაეროს გარემოს დაცვის პროგრამის (UNEP) ფინანსური მხარდაჭერით განახორციელდა.

ატლასის პრეზენტაციას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი დაესწრო. როგორც მინისტრმა აღნიშნა, ტყისა და მინათსარგებლობის ატლასი საშუალებას იძლევა თანამედროვე მეთოდით უფრო ხელმისაწვდომი გახდეს გარემოსდაცვითი ინფორმაცია.

„ატლასში გაერთიანებული საინფორმაციო მასალა და მონაცემები მუდმივად განახლდება. შესაბამისად, ატლასი ტყისა და მინათსარგებლობის მონიტორინგის და ანალიზის საშუალებას მოგვცემს. ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს შესაძლებლობა ექნება, დინამიკაში დააკვირდეს საქართველოში ტყის მდგომარეობას. უნდა აღინიშნოს, რომ სახელმწიფოს აქვს ახალი სტრატეგიული მიდგომა ტყის დაცვისა და მართვის მიმა-

რთულებით. შემუშავდა ტყის ახალი კოდექსი, რომელიც პარლამენტში განხილვის ეტაპზეა. შემოდგომაზე ქვეყანას ექნება ახალი საკანონმდებლო ბაზა, რომელიც ხელს შეუწყობს ქვეყანაში ტყის რესურსის დაცვასა და მდგრად მართვას“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

ტყისა და მინათსარგებლობის ატლასი წარმოადგენს ონლაინ მონიტორინგის პლატფორმას, რომელიც დაინტერესებულ მხარეებს აწვდის უნიკალურ ინფორმაციას, მთელი ქვეყნის მასშტაბით ტყის მართვის, ტყის საფარის, ტყის ხანძრების, ხე-ტყის და წიაღის მოპოვების ლიცენზიების, გეოლოგიური რისკების, მეწყერების, დაცული ტერიტორიების, ტურისტული ბილიკებისა და სხვა მიმართულებების შესახებ.

ონლაინ პლატფორმა მოიცავს, როგორც სამთავრობო უწყებების, ასევე პარტნიორი ადგილობრივი და საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ, სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფის საჭიროებებზე მორგებულ, დამუშავებულ მონაცემებს და ანალიტიკურ ინსტრუმენტებს.

ატლასის ადმინისტრირებას უზრუნველყოფს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო მსოფლიო რესურსების ინსტიტუტის (https://www.wri.org/) მხარდაჭერით.

შეხვედრა ბრუსელის სპირტიანი სასმელების კონკურსის დირექტორთან

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ბრუსელის მუნდიალის სპირტიანი სასმელების კონკურსის (Spirits Selection By Concours Mondial de Bruxelles) დირექტორს, ტიერი ჰენსს შეხვდა.

შეხვედრაზე მხარეებმა 2021 წელს საერთაშორისო კონკურსის საქართველოში ჩატარების პერსპექტივაზე იმსჯელეს. როგორც

შეხვედრაზე აღინიშნა, საერთაშორისო კონკურსში მონაწილეობას 23 ქვეყანა და 96 საერთაშორისო მსაჯი მიიღებს, რაც ხელს შეუწყობს საქართველოს ცნობადობის გაზრდას არამარტო როგორც ღვინის, არამედ სხვა ალკოჰოლური სასმელების მწარმოებელი ქვეყნის კუთხით.

ალკოჰოლური სასმელების საერთაშორისო კონკურსი ყოველ წელს, მსოფლიო მასშტაბით, სხვადასხვა ქვეყანაში იმართება და მისი მთავარი მიზანი ახალი ალკოჰოლური პროდუქტების აღმოჩენა და ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობაა.

ვიზიტის ფარგლებში, ტიერი ჰენსი ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების მწარმოებელ კომპანიებს დაათვალიერებს.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შეხვედრას მინისტრის მოადგილე ხატია წილოსანი ესწრებოდა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) წარმომადგენელს საქართველოში, ლუიზა ვინტონს შეხვდა

შეხვედრაზე საუბარი შეეხო გაეროს განვითარების პროგრამის ფარგლებში პროექტების მიმდინარეობის და სამომავლო თანამშრომლობის საკითხებს. მაღალი შეფასება მიეცა წლების მანძილზე მხარეთა შორის ჩამოყალიბებულ ნაყოფიერ თანამშრომლობას.

შეხვედრაზე ყურადღება ჰაერის დაბინძურების შემცირების, ჰიდრომეტეოროლოგიური კონტროლის გაძლიერების, ადრეუ-

ლი შეტყობინების სისტემების დანერგვის და რისკების შეფასების მნიშვნელობაზე გამახვილდა.

ლუიზა ვინტონმა ქართულ მხარესთან მჭიდრო თანამშრომლობის გაგრძელების სურვილი გამოთქვა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შეხვედრას მინისტრის მოადგილეები ნინო თანდილაშვილი და ხატია წილოსანი ესწრებოდნენ.

შეხვედრა ყაზახური კომპანიის წარმომადგენლებთან

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ყაზახური კომპანიის „Food Contract Corporation“ წარმომადგენლებს შეხვდა.

შეხვედრაზე ყურადღება სავაჭრო ურთიერთობების გაღრმავების საკითხებზე, მათ შორის, ქართული ხილისა და ბოსტნეულის ექსპორტის ზრდის შესაძლებლობებზე გამახვილდა.

საუბარი შეეხო მარცვლეული კულტურების შენახვა, გაშრობა, გადამუშავების კუთხით თანამშრომლობის საკითხებსაც.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შეხვედრას მინისტრის პირველი მოადგილე გიორგი ხანიშვილი და მინისტრის მოადგილე ხატია წილოსანი ესწრებოდნენ.

ყაზახური კომპანიის „Food Contract Corporation“ წარმომადგენლები კერძო სექტორის წარმომადგენლებსაც შეხვდნენ. მხარეებმა საქართველოში ხორბლისა და ფქვილის იმპორტის განხორციელების საკითხებზე იმსჯელეს.

შეხვედრა LEADx CHANGE პროგრამის გამარჯვებულებთან

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ლევან დავითაშვილმა LEADx Change პროგრამის გამარჯვებულებს უმასპინძლა.

LEADx Change გლობალური ინიციატივაა ახალგაზრდა ლიდერებისთვის შავი ზღვის ფართო რეგიონის ქვეყნებიდან, რომლებიც საჯარო, კერძო, სამოქალაქო, მედია და აკადემიურ სფეროებში საქმიანობენ.

სტუმრები 8 ქვეყნიდან, მათ შორის, იტალიიდან, ბრაზილიიდან, უკრაინიდან, პოლონეთიდან, მოლდოვადან, აზერბაიჯანიდან, სომხეთიდან და რუმინეთიდან ჩამოვიდნენ. ისინი საქართველოს, როგორც ევროპისა და აზიის დამაკავშირებელ ქვეყნას და მის გეოპოლიტიკურ პოტენციალს გაეცნენ.

LEADx Change პროგრამის გამარჯვებულე-

ბი ღვინის ეროვნულ სააგენტოს ეწვივნენ, სადაც სააგენტოში არსებული ღვინის მუზეუმი დაათვალიერეს და ქვეყრის ღვინო დააგემოვნეს.

ლევან დავითაშვილმა სტუმრებს ქართული ღვინის ტრადიცია გააცნო და დარგის განვითარებასა და პერსპექტივებზე ესაუბრა.

LEADx Change პროგრამის გამარჯვებულები საქართველოში ფლექტერის დიპლომატიის და სამართლის სკოლის მაგისტრის, ზვიად არძიშაიას ინიციატივით ჩამოვიდნენ.

LEADx Change-ს ორგანიზებას უწევს ტაფეტის ფლექტერის სამართლისა და დიპლომატიის სკოლა, ომისა და მშვიდობის გაშუქების ინსტიტუტი (IWPR) და საქართველოს გაეროს ასოციაცია (UNAG).

შეხვედრა წყლის კვლევის კომპანიის დირექტორთან

ქალაქ ქიათურაში, ეკოლოგიური პრობლემების კომპლექსური შესწავლის მიზნით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი წყლის კვლევის ჩეხური კომპანიის „WATRAD“ გენერალურ დირექტორს, მიხალ ვანიჩეკს შეხვდა.

„წყლის კვლევა ეკოლოგიური პრობლემების კომპლექსური შესწავლის უმნიშვნელოვანესი კომპონენტია. ახალი პროექტი, რომელსაც ჩეხურ მხარესთან და გარემოს ეროვნულ სააგენტოსთან ერთად განვახორციელებთ, გულისხმობს ქალაქ ქიათურაში სისტემური კვლევების ჩატარებას, რაც

ჩვენი სამოქმედო გეგმის ნაწილია“, - განაცხადა ლევან დავითაშვილმა.

პროექტი დაფინანსებულია გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) მიერ. პროექტის ფარგლებში, ეკოლოგიური პრობლემების კომპლექსური შესწავლის პარალელურად, გათვალისწინებულია ცოდნის და გამოცდილების გაზიარება და რეკომენდაციების გაცემა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში გამართულ შეხვედრას მინისტრის მოადგილე ნინო თანდილაშვილი და გარემოს ეროვნული სააგენტოს უფროსი ანდრო ასლანიშვილი ესწრებოდა.

ფერმერები წელს თხილის კარგ მოსავალს ელოდებიან

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში თხილისა და სხვა კაკლოვანი კულტურების განვითარების სათათბირო საბჭოს რიგით მე - 4 შეხვედრა გაიმართა. შეხვედრაზე მიმდინარე წლის თხილის მოსავლის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი საპროგნოზო მაჩვენებლები, ექსპორტის სტატისტიკა და თხილის მავნებლებისა და დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების მიმდინარეობა განიხილეს.

საბჭოს შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი ხელმძღვანელობდა.

„თხილის კულტურა, დასავლეთ საქართველოს მოსახლეობისთვის ერთ-ერთი ძირითადი შემოსავლის წყაროა. გასულ წელს, ფერმერებთან და ასოციაციების წარმომადგენლებთან ერთად, სამინისტრომ ინტენსიური ღონისძიებები განახორციელა, რომ წელს თხილის უკეთესი მოსავალი და, შესაბამისად, შემოსავალი გვექონოდა. ბოლო პერიოდში, დაგროვდა დიდი ცოდნა და გამოცდილება სხვადასხვა მიმართულებით, მათ შორის, მავნებელთან ბრძოლის კუთხით. აღნიშნული მნიშვნელოვნად დაგვეხმარება მომავალში კიდევ უფრო ეფექტიანი ღონისძიებები განვახორციელოთ, რაც ხარისხიანი მოსავლის მიღების წინაპირობა იქნება“, - აღნიშნა ლევან დავითაშვილმა.

სათათბირო საბჭოს წევრებმა დადებითად შეაფასეს აზიურ ფაროსანასთან ბრძოლის საკოორდინაციო შტაბის მუშაობა და მავნებლის წინააღმდეგ გატარებული ღონისძიებები.

როგორც შეხვედრის მონაწილეებმა აღნიშნეს, აზიურ ფაროსანასთან კოორდინირებულმა მუშაობამ, მნიშვნელოვანი შედეგი გამოიღო. ერთი მხრივ, ეს არის მავნებლის გავრცელების მკვეთრად შემცირება, ხოლო მეორე მხრივ, ფერმერების გაერთიანება, რაც ხელს შეუწყობს და გაამარტივებს როგორც მოსავლის რეალიზებას, ასევე პროდუქციის მიკვლევადობას.

განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია მოსავლის აღება-დაბინავება-რეალიზაციის პროცესი შეუფერხებლად და ორგანიზებულად წარიმართოს. ყურადღება გამახვილდა თხილის ფასზე, რომელიც მნიშვნელოვნადაა დამოკიდებული მის ხარისხზე. მაღალი ხარისხის შესანარჩუნებლად კი, აუცილებელია მოსავლის შენახვის პირობები იყოს დაცული.

შეხვედრაზე თხილის მწარმოებელთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭოს თავმჯდომარემ, მერაბ ჭითანავამ აღნიშნა, რომ ასოციაციის მთავარი ამოცანა თხილის მოსავლის გადარჩენაა. მიუხედავად იმისა, რომ ფაროსანასთან ბრძოლის კუთხით შედეგები პოზიტიურია, მნიშვნელოვანია ფერმერებმა ბოლომდე მიიყვანონ ნაშრომის ღონისძიებები, რადგან თხილის მაღალი ხარისხი სწორედ ამანბა დამოკიდებული.

სათათბირო საბჭოს შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე გიორგი ხანიშვილი, მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე, სურსათის ეროვნული სააგენტოს, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის, საქართველოს თხილის მწარმოებელთა და თხილის გადამამუშავებელთა და ექსპორტიორთა ასოციაციების წარმომადგენლები და ექსპერტები ესწრებოდნენ.

„თხილის გადარჩენის პროგრამა“ გეგმის მიხედვით მიმდინარეობს

„თხილის გადარჩენის პროგრამის“ მიმდინარეობის შესახებ სურსათის ეროვნული სააგენტოსა და თხილის მწარმოებელთა ასოციაციის სამუშაო შეხვედრაზე იმსჯელეს. დარგის სპეციალისტებმა თხილის ნარგავებში ჩატარებული აგროსამუშაოების შედეგები და სამომავლო ღონისძიებები განიხილეს. აღნიშნა, რომ ძირითადი შედეგი მიღწეულია - ფერმერები აქტიურად ასრულებენ თხილის ბაღებში შენამვლის სამუშაოებს და ამ ეტაპზე აუცილებელია ჩატარდეს ბოლო ორი მთავარი შენამვლა.

ამ დროისთვის, ასოციაციამ „თხილის გადარჩენის პროგრამაში“ გაანერვიანა 15 000-მდე ფერმერი, რომლებიც აქტიურად ატარებენ შენამვლით სამუშაოებს და რეკომენდაციებს იღებენ ასოციაციის აგრონომ-კონსულტანტებისგან.

აგრონომები ფერმერებს ურჩევენ, რომ ახლა, როდესაც თხილმა ნაყოფი გამოიტანა, ინტენსიურად გააგრძელონ მოსავლის დაცვის ღონისძიებები, რადგან თხილის მაღალი ხარისხი მე-5 და მე-6 ნაშრომობაზე დამოკიდებული.

მოსავლის აღებამდე ცოტა დრო რჩება და განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, ბრძოლის გაგრძელება როგორც აზიურ ფაროსანას, ძირითადად კი სოკოვანი დაავადებების წინააღმდეგ. მიუხედავად იმისა, რომ წელს მავნებლის რაოდენობა მნიშვნელოვნად არის შემცირებული, მას მოსავლის დაზიანება ნებისმიერ დროს შეუძლია.

შენამვლისას აუცილებელია უსაფრთხოების წესების დაცვა. თხილი უნდა შეინახოს დილით ადრე, ნამის შემოშობის შემდეგ ან გვიან საღამოს.

„თხილის გადარჩენის პროგრამა“ ხორციელდება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID), Ferrero-სა და CNFA-ს „საქართველოს თხილის სექტორის განვითარების პროექტის“ მხარდაჭერით.

პროგრამის ფარგლებში გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ თხილის მწარმოებელთა ასოციაციას გადასცა შესანამლი აპარატები, რითაც მეთხილე ფერმერები აგროსამუშაოებს ატარებენ.

შეხვედრა ჩაის მწარმოებლებთან

ქართული ჩაის სექტორში არსებულ გამოწვევებსა და მათი გადაწყვეტის გზებზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სოლომონ პავლიაშვილმა და ჩაის მწარმოებლებმა წალენჯიხაში გამართულ შეხვედრაზე იმსჯელეს.

სოლომონ პავლიაშვილმა, სამეგრელო-ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულის მოადგილესთან, მალხაზ თორიასთან ერთად, ჩაის რეაბილიტაციის სახელმწიფო

ფო პროგრამის ფარგლებში რეაბილიტირებული პლანტაციები დაათვალიერა და სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის აგროსაინჟინრო კვლევის სამსახურის მიერ ჩაის კომბინირებული აგრეგატის მუშაობას გაეცნო.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო 2016 წლიდან ახორციელებს ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციის პროგრამას, რომლის მიზანია საქართველოში არსებული ჩაის პლანტაციების პოტენციალის ეფექტიანად გამოყენება, ადგილობრივი ჩაის წარმოების ზრდის ხელშეწყობა, შედეგად, თვითმზრუნველყოფის დონის ამაღლება და საექსპორტო პოტენციალის გაზრდა.

პროგრამის ფარგლებში მიმდინარეობს როგორც კერძო, ასევე სახელმწიფო სა-

კუთრებაში არსებული გავლურებული ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაცია, რომელიც მოსახლეობის დასაქმებასა და მათი სოციალური-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას უწყობს ხელს.

2016-2018 წლების მონაცემებით, 10243ა ფართობ ჩაის პლანტაციის რეაბილიტაცია განხორციელდა, რომლის ჯამური ინვესტიციაც 2,5 მილიონ ლარს აღემატება.

ფერმერებთან შეხვედრაზე, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის აგროსაინჟინრო კვლევის სამსახურმა ჩაის მოვლა-მოყვანისთვის განკუთვნილი კომბინირებული აგრეგატი წარმოადგინა, რომლის საცდელი ნიმუშის გამოცდა წალენჯიხის მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობს. აგრეგატი ერთდროულად 4 ფუნქციას - გასხვლას, დაქუცმაცებას, სასუქის შეტანასა და ნიადაგის დამუშავებას ახორციელებს. უახლოეს მომავალში, მინსკის სატრაქტორო ქარხანასთან ერთად, აგრე-

გატის სრულყოფა იგეგმება, რომელიც ფერმერებს საგრძნობლად შეუმსუბუქებს შრომას.

შეხვედრას სამეგრელოს მაჟორიტარი დეპუტატი, გოგა გულორდავა, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის დირექტორი, ლევან უჭმაჭურიძე, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო აკადემიის, სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკისა და სერვისების კომპანიის, ადგილობრივი ხელისუფლების და ადგილობრივი საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

აგროდაზღვევის პროგრამის ბენეფიციარებს ზარალი აუნაზღაურდებათ

კახეთის რეგიონში სეტყვის შედეგად მიყენებული ზარალი აგროდაზღვევის პროექტში ჩართულ ბენეფიციარებს აუნაზღაურდებათ. რეგიონში სტიქიური მოვლენებისგან გამონვეული ზარალი სრულად არის დათვლილი სადაზღვევო კომპანიების მიერ.

სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტოს საოპერაციო დეპარტამენტის უფროსი ნატალია ხარატიშვილი, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლებთან და სადაზღვევო კომპანიის „ჯიპიაი“ წარმომადგენლებთან ერთად გურჯაანის მუნიციპალიტეტში დაზარალებულ ნიკოლოზ ნადირაშვილს შეხვდა და სეტყვის შედეგად დაზარალებული ვენახები დაათვალიერა. სოფელ მუკუზანის მკვიდრს, ნიკოლოზ ნადირაშვილს სეტყვის შედეგად დაუზიანდა ოთხი ნაკვეთი და გაუნადგურდა მოსავლის 30%.

კომპანია „ჯიპიაი“ აღნიშნულ ბენეფიციარს აუნაზღაურებს 14,088 ლარს. ბენეფიციარმა სადაზღვევო პოლისის შესაძენად სახელმწიფოსგან 50% თანადაფინანსება მიიღო და მისმა გადახდილმა თანხამ 4.60 ჰა ფართობის დაზღვევისთვის 2,935 ლარი შეადგინა. მიმდინარე წელს აგროდაზღვევის პროგრამაში სახელმწიფოს მხრიდან სადაზღვევო პოლისის შესყიდვაზე თანამონაწილეობა ყველა კულტურაზე 70%, ხოლო ვაზზე 50%-ია.

აგროდაზღვევის პროგრამაში მონაწილე-

ობა შეუძლია მიიღოს ფიზიკურმა ან იურიდიულმა პირმა, რომელსაც საკუთრებაში, სარგებლობაში ან ფაქტობრივ მფლობელობაში გააჩნია არაუმეტეს 5 ჰა (ხორბლის მოსავლის დაზღვევის შემთხვევაში, არაუმეტეს, 30 ჰა) ფართობის ჩათვლით სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი. ასევე, ნებისმიერ იმ ბენეფიციარს, რომელიც ფლობს უფრო მეტ მიწის ფართობს, 5 ჰექტარი მიწის ნაკვეთის დაზღვევისას, შეუძლია სახელმწიფოს მხრიდან თანადაფინანსება მიიღოს.

2019 წლის ივნისის თვის მონაცემებით, საქართველოს მასშტაბით, აგროდაზღვევის პროგრამის ფარგლებში გაცემულია 12,466 პოლისი; პროგრამაში ჩართულია 6,904 ბენეფიციარი; სახელმწიფოს მხრიდან სადაზღვევო პრემიის სუბსიდიის თანხამ 4,884,023 ლარი შეადგინა. დაზღვეულია 12,212 ჰა ფართობი მიწის ნაკვეთი, ხოლო მოსავლის ღირებულება ჯამში 110,738,197 ლარია.

სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო ახორციელებს „ერთიან აგროპროექტს“, რომელიც გათვლილია გრძელვადიან განვითარებაზე და მისი მიზანია ისეთი გარემოს შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს სოფლის მეურნეობაში კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას, მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილურ ზრდას, სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვას.

სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენების დაწვით გამოწვეულ საფრთხეებზე და მიყენებულ ზიანზე შეხვედრა გაიმართა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ინიციატივით, სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენების დაწვით გამოწვეული საფრთხეების შესახებ ინფორმაციის გაზიარების მიზნით, კახეთის რეგიონში, დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მერიაში ფერმერებთან შეხვედრა გაიმართა. შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე სოლომონ პავლიაშვილი და კახეთის მხარის გუბერნატორი ირაკლი ქადაგიშვილი ესწრებოდნენ.

ლომონ პავლიაშვილმა.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ ქვეყანაში სასოფლო-სამეურნეო სავარგულზე მცენარეული ნარჩენის გადანვის მავნე პრაქტიკა უნდა დასრულდეს. რადგან, გარდა იმისა, რომ ნარჩენების დაწვით შედეგად გარეგანი ხანძარი საფრთხეს უქმნის ქარსაფარ ზოლებს და ტერიტორიაზე არსებულ ინფრასტრუქტურას, დროთა განმავლობაში იწვევს ნიადაგის თვისებების გაუარესებას, ნაყოფიერების დონის შემცირებას და საბოლოოდ, ნიადაგის დეგრადაციას.

„ნარჩენების დაწვის მავნე პრაქტიკამ, ბოლო ათწლეულების განმავლობაში ინტენსიური ხასიათი მიიღო, რაც მნიშვნელოვან ზიანს აყენებს გარემოს, ბიომრავალფეროვნებას, იწვევს გაუდაბნობას. ჩვენ უნდა გავითავისოთ პრობლემის სიმწვავე და ერთიანი ძალებით ვებრძოლოთ ასეთ ვანდალიზმს. საწყის ეტაპზე, პრევენციის მიზნით, სამინისტროს შესაბამისი სამსახურების და ადგილობრივი თვითმმართველობების ჩართულობით, შეიქმნება სამუშაო ჯგუფები, რომლებიც ყოველდღიურ რეჟიმში განახორციელებენ მონიტორინგს. პარალელურად, დაიწყება მუშაობა საჯარიმო ტარიფის კორექტირების საკითხზე, რაც მნიშვნელოვნად დაგვეხმარება პრობლემის დაძლევაში“, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, სო-

როგორც შეხვედრაზე აღინიშნა, ქვეყნისთვის მნიშვნელოვანია გაუდაბნობის წინააღმდეგ ბრძოლა, ნიადაგის და ბიომრავალფეროვნების დაცვა. შესაბამისად, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო ამ კუთხით აქტიურად მუშაობს. შეხვედრაზე საუბარი შეეხო სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენების დაწვის შედეგად ქარსაფარი ზოლების განადგურებით გამოწვეულ საფრთხეებს, რაც ნიადაგში ქარისმიერ ეროზიას, მიკროკლიმატის შეცვლას, ჰაბიტატების განადგურებას, ბიომრავალფეროვნების დეგრადაციას და ჟანგბადის შემცირებას იწვევს.

შეხვედრაზე აღინიშნა, რომ გარკვეული ფერმერების უპასუხისმგებლო ქმედებით, სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენების დაწვის შედეგად გარეგანი ხანძრით, დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტში ათობით ჰექტარი სახნავ-სათესი მიწა გადამწვარი და რამდენიმე ათეული კილომეტრი ქარსაფარი ზოლი განადგურებულია.

დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტის მერიაში გამართულ შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს შესაბამისი სამსახურების, ასევე კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრის (REC), გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) და ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

ფრინველის ხორცის შესახებ ახალი ტექნიკური რეგლამენტი 2020 წლის 1 თებერვლიდან ამოქმედდება

მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მიზნით, საქართველოს მთავრობამ ფრინველის ხორცის შესახებ „ტექნიკური რეგლამენტი - ფრინველის ხორცის მარკეტინგული მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“ მიიღო. ტექნიკური რეგლამენტით განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისობა უნდა უზრუნველყოს ბიზნესოპერა-

ტორმა, ხოლო ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებულ უფლებამოსილებებს განახორციელებს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სურსათის ეროვნული სააგენტო და ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური.

ტექნიკური რეგლამენტის თანახმად, 2025 წლამდე, გაყინული და სწრაფად გაყინული ქათმის მარკეტინგი შეიძლება განხორციელდეს თუ წყლის შემცველობა არ აღემატება 5%-ს, ხოლო 2025 წლის შემდეგ, ტექნიკური რეგლამენტი ადგენს გაციების მეთოდიდან გამომდინარე წყლის შემცველობის დასაშვებ სხვადასხვა ნორმას.

რეგლამენტით განსაზღვრულია დაფასო-

ებული ადგილობრივი წარმოების გაყინული ან სწრაფად გაყინული ფრინველის ხორცის წონის კატეგორიის მიხედვით კლასიფიცირება. რეგლამენტის თანახმად, ყველა დაფასობულ პროდუქტს უნდა ჰქონდეს წონის მაჩვენებელი, რაც მომხმარებელთა უფლებების დაცვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პირობაა.

ამასთან, ეტიკეტზე მეურნეობის ტიპის და ფრინველის ზრდის/გამოყვანის მეთოდების მითითება დასაშვებია იქნება მხოლოდ ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად.

იმპორტირებული ხორცის შემთხვევაში, მას უნდა ახლდეს წარმოშობის ქვეყნის

კომპეტენტური ორგანოს მიერ გაცემული სერტიფიკატი ან აკრედიტებული ლაბორატორიის მიერ გაცემული ოქმი, რომელიც ადასტურებს, რომ პროდუქტი შესაბამისობაშია ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებთან.

ტექნიკური რეგლამენტი ხელს შეუწყობს მომხმარებელთა უფლებების დაცვასა და ბაზარზე კეთილსინდისიერი კონკურენციის პირობების შექმნას.

დადგენილება ძალაში ეტაპობრივად შევა. ძირითადი ნორმები ამოქმედდება 2020 წლის პირველი თებერვლიდან, ხოლო ნაწილი - 2024 წლიდან.

ქვევრის ღვინის მესამე საერთაშორისო კონკურსის დაჯილდოება

თბილისში, ქვევრის ღვინის მესამე საერთაშორისო კონკურსის გამარჯვებულების დაჯილდოების ცერემონია გაიმართა, სადაც 29 ღვინოს ოქროს, 175-ს ვერცხლის და 76-ს ბრინჯაოს დიპლომები გადაეცათ.

კონკურსი ასოციაცია „ქართული ღვინო“-ს, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და ღვინის ეროვნული სააგენტოს ორგანიზებით, უკვე მესამედ ჩატარდა.

კონკურსის მიზანი მსოფლიოსთვის საუკეთესო ქვევრის ღვინოების წარდგენა და ქვევრის ღვინის წარმოებისა და მოხმარების ხელშეწყობაა.

ლონისძიების სტუმრებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ხატია წილოსანი, ასოციაცია „ქართული ღვინო“-ს აღმასრულებელი დირექტორი თინათინ კვებელი და ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლა მიესალმნენ.

„ქვევრის ღვინო არის უნიკალური პროდუქტი, რომლის პოპულარიზაცია როგორც საერთაშორისო, ისე ადგილობრივ ბაზრებზე, არის უმნიშვნელოვანესი პრიორიტეტული მიმართულება საქართველოსთვის. დღეისათვის ქართული ღვინის საქსპორტო ბაზარი 50-ზე მეტი ქვეყანა და ჩვენ მოხარული ვართ, რომ ქვევრის ღვინო ხარისხობრივად უმჯობესდება და სულ უფრო და უფრო მეტი

კომპანია აწარმოებს მას. საქართველოში ინარჩუნება მაღალი ხარისხის ღვინო, რაც მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს ქართული ღვინის წარმომადგენლობას საერთაშორისო ბაზრებზე“, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ხატია წილოსანმა.

კონკურსი 21-22 ივნისს გაიმართა და მასში ღვინის 320 ნიმუში 120-მა კომპანიამ წარადგინა. ის ღვინოები, რომლებაც კონკურსში ოქროს დიპლომები მიიღო, მიმდინარე წლის შემოდგომაზე წარდგენილი იქნება აშშ-ში, ქალაქ ბოსტონში დაგეგმილ „ქართული ღვინის ფორუმზე“.

კონკურსის ჟიურის თავმჯდომარე, საქართველოს დამსახურებული მედიკოსი გიორგი დაქიშვილი იყო. ჟიურის შემადგენლობაში იყვნენ ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლა, ღვინის მაგისტრი ლიბა გრანიკი (აშშ), ღვინის ექსპერტები გეორგ ბინდერი (გერმანია), მაგდა სურგულაძე, ვლადიმერ კუბლაშვილი, ვანო შიუკაშვილი და ირმა ქანტურია.

ღვინის ხარისხის კონტროლის 6 თვის მონაცემები

ქართული ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების ხარისხის კონტროლის მიზნით, მიმდინარე წლის 6 თვეში, ღვინის ეროვნულმა სააგენტომ ალკოჰოლური სასმელების კომპანიებში 72 საინსპექციო კონტროლი განახორციელა. ინსპექტირებისას აღებული 400 ნიმუშიდან, სერტიფიკატის გაცემაზე კომპანიას უარი 15 შემთხვევაში ეთქვა.

ამასთან ერთად, სახელმწიფო კონტროლისა და სახელმწიფო ზედამხედველობის ფარგლებში, შემოწმება 28 კომპანიაში ჩატარდა, საიდანაც აღებული იყო 1000-მდე ნიმუში. 7 კომპანიაში აღმოჩნდა გარკვეული სახის დარღვევები, რაზედაც განხორციელდა კანონით განსაზღვრული ქმედებები.

ამავე პერიოდის მონაცემებით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს სადგურსტაციო კომისიამ ყურძნისეული წარმოების ალკოჰოლური სასმელების ორგანოლეპტიკური ტესტირების მიზნით, 120 დეგუსტაცია ჩატარა. სულ წარმოდგენილი იყო 4640 ნიმუში, მათგან 415 შეფასდა უარყოფითად, დანარჩენი დადებითად.

„ქართული ღვინის აზიის ტურის“ ფარგლებში, კონგ-კონგში ღვინისძიება გაიმართა

ქართული ღვინის საქსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაციის მიზნით, კონგ-კონგში ქართული ღვინის წარდგენა ადგილობრივი პრემიუმკლასის რესტორნებისა და ღვინის შემსყიდველებისთვის გაიმართა.

ლონისძიება „ქართული ღვინის აზიის ტურის“ ფარგლებში მოეწყო და მას ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანიის „Meiburg Wine Media“ დირექტორი, ღვინის მაგისტრი დებრა მეიბურგი უძღვებოდა. კონგ-კონგში გამართულ ღვინისძიებაზე აქცენტი ქართული ღვინის აზიურ სამზარეულოსთან შეხებაზე გაკეთდა.

მიმდინარე წელს კომპანიის „Meiburg Wine Media“ საქმიანობა მიმართული იქნება კონგ-კონგში ქართული ღვინის პრემიუმსემენტში დამკვიდრებისკენ და ქართული ღვინის პოპულარიზაციის მიზნით გამართული ღვინისძიებების სტუმრები მაღალი კლასის რესტორნებისა და სასტუმროების წარმომადგენლები, ასევე სომელიეები და იმპორტიორები იქნებიან.

„ქართული ღვინის აზიის ტურის“ ფარგლებში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს დაფინანსებით, ქართული ღვინის წარდგენა უკვე გაიმართა სამხრეთ კორეის დედაქალაქ სეულში. დეგუსტაციები ასევე დაგეგმილია ჩინეთის ფუძიანისა და სიჩუანის პროვინციებში, ტური დასრულდება ქართული ღვინის ფესტივალებით შანხაისა და კონგ-კონგში.

მეხუზლა ღვინის ინდუსტრიის წარმომადგენლებთან

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ლევან დავითაშვილი და ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლა ღვინის ინდუსტრიის წარმომადგენლებს შეხვდნენ და 2019 წლის რთველის საორგანიზაციო საკითხები განიხილეს.

როგორც ლევან დავითაშვილმა აღნიშნა, სახელმწიფოსა და კერძო სექტორს შორის თანამშრომლობის და კოორდინირებული მუშაობის შედეგად, იმედია, რომ 2019 წლის რთველი შეფერხებების გარეშე ჩაივლის და წარმატებით დასრულდება.

„წელს, ყურძნის საკმაოდ კარგ მოსავალს ველოდებით, როგორც ხარისხობრივი, ასევე რაოდენობრივი კუთხით. ყველა სიახლე, რაც მიმდინარე წელს რთველის პროცესში იქნება, მიმართულია ყურძნის აღრიცხვის, რეგისტრაციისა და მიკვლევადობის უკეთ წარმართვისთვის, რაც მაღალი ხარისხის ღვინის წარმოებას შეუწყობს ხელს. ქართული ღვინის ხარისხზე ზრუნვა არის მუდმივი და შეუქცევადი პროცესი. შესაბამისად, ხარისხის კონტროლის და მონიტორინგის კუთხით მუშაობას სამინისტრო რთველის დასრულების შემდეგ კიდევ უფრო აქტიურად განახორციელებს“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა. ღვინის ეროვნული სააგენტოს

თავმჯდომარემ, ლევან მეხუზლამ შეხვედრის მონაწილეებს რთველი 2019-ის ტექნიკურ დეტალებზე, ყურძნის ჩაბარების პროცედურულ საკითხებზე და სიახლეებზე ესაუბრა. წელს, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სიახლე ღვინის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლების მიერ, ღვინის საწარმოებში ჩაბარებული ყველა ჯიშის ყურძნის აღრიცხვას შეეხება. გასულ წელს, მხოლოდ საფერავის ჯიშის ყურძნის აღრიცხვა ხორციელდებოდა. პროცესის შეფერხებლად წარმართვისათვის მობილიზებულია ღვინის ეროვნული სააგენტოს ადმინისტრაციული რესურსი. მიმდინარე წელს, რთველის ფარგლებში, „ქინძმარაულის“, „ახაშენის“, „მუკუზანის“ და „ყვარლის“ მიკროზონების ყურძნის საწარმოებში ჩაბარება მხოლოდ ვენახების კადასტრის ამონაწერის საფუძველზე მოხდება. როგორც ლევან მეხუზლამ აღნიშნა, ღვინის ხარისხის უზრუნველყოფისთვის, აღნიშნული მიკროზონებიდან ჩასაბარებელი ყურძნის რაოდენობა, ღვინის მწარმოებელი სხვა ქვეყნების გამოცდილების მსგავსად, 1 ჰექტრიდან არაუმეტეს 10 ტონით განისაზღვრა. 10 ტონზე მეტი რაოდენობის და კადასტრის ამონაწერის გარეშე ჩასაბარებელი ყურძენი კი, შეფასდება, როგორც ჯიშური ღვინის საფერავის მასალა. როგორც შეხვედრაზე აღნიშნა, კადასტრის ამონაწერის დამოწმების მიზნით, 2019 წლის 1 სექტემბრამდე, მევენახეებმა უნდა მიმართონ მუნიციპალიტეტების სოფლებში არსებულ შესაბამის სამსახურებს. ღვინის ეროვნულ სააგენტოში გამართულ შეხვედრას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილეები, ღვინის ეროვნული სააგენტოს და მეღვინეობის სექტორის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

მეფრინველეობის ფერმა - „ქართული ფრინველი“

მეფრინველეობის ფერმის „ქართული ფრინველი“ დამფუძნებელი თამაზ ნიქარიშვილია. ოთხმოცდაათიან წლებში მას და მისი ოჯახის წევრებს სოხუმში საკუთარი სახლ-კარის მითოვება და იმერეთში, ხარაგაულის რაიონში გადმოსახლება მოუწიათ. პროფესიით ინჟინერ-მშენებელს, ამ რთულ პერიოდში მეზობლები დაეხმარნენ - რამდენიმე ფრთა ქათამი აჩუქეს.

უკვე მოგვიანებით, ორიათასიანი წლების დასაწყისში, თურქეთში ვიზიტის დროს, ბატონი თამაზი მეფრინველეობის ადგილობრივ ფერმაში მოხვდა, სადაც ნაზახი ქათმის ჯიშით და მისი გამრავლებით დაინტერესდა. ფერმიდან საჩუქრად კვერცხმდებელი ლომან ბრაუნის ჯიშის ქათმის ერთი ყუთი საინკუბაციო კვერცხი გამოატანეს. საქართველოში ჩამოსულმა თამაზ ნიქარიშვილმა ამ კვერცხებიდან გამოჩეკილი წიწილები მეზობლებს და ნათესავებს დაურიგა. ამის შემდეგ კი, საქართველოში საინკუბაციო კვერცხისა და ქათმის საკვების იმპორტი დაიწყო. 2006 წელს, პირველი სადედე გუნდი შემოიყვანეს; სამწუხაროდ, 4,200 წიწილიდან 800 ტრანსპორტირებისას დაიღუპა; მიუხედავად ამისა, საქართველოში სადედე გუნდის შექმნა მაინც გადაწყვიტეს. ამ გადაწყვეტილებას გარშემო მყოფი ბევრი ადამიანი სკეპტიკურად შეხვდა; ამ ფაქტს ბატონი თამაზი და მისი თანამოაზრეები არ დაუბრკოლებია. მათ ნელ-ნელა, ნაბიჯ-ნაბიჯ განაგრძეს საქმის კეთება; ფინანსური სახსრებიც არ ჰყოფნიდათ და გარშემომყოფთა ნდობაც, რომ წარმატებას მიაღწევდნენ, დაბალი იყო. ყოველივე ამის მიუხედავად, მათმა შრომამ და რწმენამ შედეგი გამოიღო.

დღეს მფლობელობაში რამდენიმე მიმართულების მეფრინველეობის ფერმა აქვთ, როგორც მეხორცული, ასევე მეკვერცხული მიმართულების სადედე გუნდებით; აქვთ ფერადი სადედე გუნდის მიმართულებაც და საკუთარი სელექციაც. წარმატების მაგალითი სხვა მენარმეებისთვის სტიმული აღმოჩნდა. დღეისათვის, საქართველო საინკუბაციო კვერცხისა და ერთდღიანი წიწილის ექსპორტს წარმატებით ახორციელებს.

ბატონმა თამაზმა რამდენჯერმე ისარგებლა სახელმწიფოს ფინანსური მხარდაჭერით; ის პროგრამის „შეღავათიანი აგროკრედიტი“ ბენეფიციარია. როგორც თავად მენარმე აღნიშნავს, სახელმწიფოსგან

ასეთი მხარდაჭერა წლების წინ რომ ჰქონოდა, საქმეს ბევრად უფრო ადრე განავითარებდა.

კვერცხმდებლის სანაშენე-საჯიშე მიმართულების მეფრინველეობის ფერმა, შპს „ქართული ფრინველი“, 2017 წელს შეიქმნა ასევე „შეღავათიანი აგროკრედიტის“ დახმარებით, გარდაბნის რაიონში. ფერმის წლიური წარმადობა არის 4,500,000 საინკუბაციო კვერცხმდებლის კვერცხი და 1,800,000 დედალი წიწილი. პროდუქციის რეალიზება ხდება როგორც სომხეთსა და აზერბაიჯანში, ასევე ადგილობრივ ბაზარზეც. ძირითადი ჯიშები, რომელსაც ფერმაში შეხვდებით, არის „ლომან კლასიკი“, „ლომან ბრაუნი“, „ლომან სენდი“ და „სპერბერი“. ფერმაში დასაქმებულია 14 ადამიანი, მუშრონობაში კი, 70 ადამიანი.

ბატონი თამაზის და მისი პარტნიორების სამომავლო გეგმებს რაც შეეხება, სულ ცოტა ხნის წინ მათ კვლავ ისარგებლეს „შეღავათიანი აგროკრედიტით“, რომლის დახმარებითაც სურთ ვარიის გამოსაზრდელი გალიებისა და წიწილის გადასაცვანი კლიმატკონტროლის მქონე სპეციალური მანქანის შეძენა, ვინაიდან მომხმარებლის მხრიდან უკვე გამოზრდილ ვარიებზე მოთხოვნა მატულობს.

ახალგაზრდა ფერმერმა სოფელ ბერბუკში კომბინირებული საკვების წარმოება დაიწყო

28 წლის გიორგი დადიანიძე წარმოშობით გორის რაიონის სოფელ ბერბუკიდანაა. პროფესიით მარკეტოლოგი სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობას ეწევა - მეცხოველეობის ფერმა აქვს. ფერმაში დიდი რაოდენობით ადგილობრივი და იმპორტირებული წარმოების კომბინირებულ საკვებს იყენებდა, რაც ძალიან უზრდიდა დანახარჯებს. ტელევიზიით გაიგო, რომ სახელმწიფო პროგრამას „ახალგაზრდა მენარმე“ ახორციელებს და გადაწყვიტა, კომბინირებული საკვების წარმოება დაეწყო. წარმოება საკვების სტაბილური მიწოდების და შეღავათიანი ფასის გარანტია იყო როგორც მისი, ისე სხვა ადგილობრივ ფერმებისთვის.

მარცვლეულის წარმოება, კომბინირებული საკვების წარმოება და მესაქონლეობის ფერმა ეს ერთი ჯაჭვის შემადგენელი რგოლებია. ყველა ამ რგოლის გამართული მუშაობა ჩვენ საქმიანობას უფრო ეფექტიანს ხდის.

პროგრამა „ახალგაზრდა მენარმის“ მეშვეობით, გიორგი დადიანიძემ საწარმოო საზღები იყიდა და შენობა-ნაგებობა ააშენა. ამისათვის სახელმწიფოსგან 44,000 ლარზე მეტი საგრანტო დახმარება მიიღო, სრულმა ინვესტიციამ კი, 110,000 ლარს გადააჭარბა.

გიორგი დადიანიძის განცხადებით, სახელმწიფოს მხარდაჭერით, დიდი სიმძლავრის დანადგარები შეიძინა, რამაც შესაძლებლობა მისცა ფრინველის, ღორის და საქონლის საკვები აწარმოონ. მომავალში გაფართოებას აპირებენ - საწარმოების სიმძლავრე და დანადგარები იძლევიან საშუალებას, თევზისა და კურდღლის კომბინირებული საკვების გამოუშვან.

ახალგაზრდა მენარმე აღნიშნავს, რომ სხვა საწარმოებისგან განსხვავებით, მის საწარმოში ფერმერებს საკუთარი ნედლეულის მოტანაც შეუძლიათ, რომლისგანაც

პროდუქტი მათთვის მომზადდება.

ახალი საწარმო 2 თვეა სატესტო რეჟიმში მუშაობს; რეალიზაციის საქმე კარგად მიდის - უკვე მოახდინეს თავიანთი პროდუქტის გატანა სხვადასხვა მაღაზიაში, თუმცა გაყიდვების ძირითადი ნაწილი კერძო შეკვეთებზე მოდის, ფერმერების ურჩევნიათ, პირდაპირ საწარმოდან იყიდონ კომბინირებული საკვები.

საწარმოს მშენებლობაზე 6 კაცი იყო დასაქმებული; ამჟამად 3 ადგილობრივი მუშაობს. ფერმერი აღნიშნავს, რომ სახელმწიფოს ხელშეწყობის გარეშე ვერ შეძლებდა საქმის წამოწყებასა და განვითარებას. სამომავლოდ, წარმოების გაფართოებას გეგმავს - მეტ ადამიანსაც დაასაქმებს და წარმოებასაც გაზრდის.

ახალ ეკოტურისტულ ობიექტებზე ინფოტური გაიმართა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ორგანიზებით, სამ დაცულ ტერიტორიაზე, რომლებიც ვიზიტორებისთვის პირველად მიმდინარე წელს გაიხსნა, საქართველოში მოქმედი სხვადასხვა მედიასაშუალების 30 წარმომადგენლისთვის ინფოტური გაიმართა. მედიის წარმომადგენლები ნავენახევის მღვიმეში, ოკაცეს ჩანჩქერსა და მტირალას ეროვნულ პარკში იმყოფებოდნენ.

დაცული ტერიტორიების სააგენტო აქტიურად მუშაობს საქართველოში ეკოტურიზმის განვითარებაზე. ორგანიზაცია უერთდება კამპანიას #spendyoursummeringeorgia.

დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურიზმის განვითარებას დიდი წვლილი შეაქვს ტურიზმის და, ზოგადად, ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში, იგი განსაკუთრებით დადებითად აისახება ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ და ეკონომიკურ მდგომარეობაზე. ყოველწლიურად იზრდება დაცული ტერიტორიების მიმდებარე ტურისტული ინფრასტრუქტურისა და დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა. 2017 წელს, გერმანელი ექსპერტების მიერ ჩატარებული კვლევის მიხედვით, მხოლოდ 5 დაცული ტერიტორიის ეფექტი საქართველოს ეკონომიკაში 87 მლნ ლარს შეადგენდა.

ნავენახევი განსხვავებული და ლამაზი ფორმის სტალაგმიტებით, სტალაგნატებითა და სტალაქტიტებით გამორჩეული 250 მეტრის სიგრძის ორსართულიანი და 4 დარბაზიანი მღვიმეა. ნავენახევის მღვიმე მსოფლიოში მე-3 ადგილზეა ნაღვნითი ფორმების სიმრავლით. იგი აქტიურ ტურისტულ სეზონზე წელს, პირველ ვიზიტორებს იღებს. მღვიმეში თანამედროვე ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა გასულ წელს მოეწყო. აშენდა ვიზიტორთა ცენტრი, მღვიმეში დამონტაჟდა განათების თანამედროვე სისტემა და მოეწყო ეკოტურისტული ბილიკი. გამოიყო ეკოსაგანმანათლებლო და სათამაშო სივრცე.

ოკაცეს ჩანჩქერი ხონის მუნიციპალიტეტის სოფელ კინჩხაში მდებარეობს და ის ვიზიტორებისთვის 2019 წლის მაისში გაიხსნა. იგი დაცული ტერიტორიების გამორჩეული ბუნების ძეგლია და საქართველოს ერთ-ერთი უდიდესი ჩანჩქერია. იგი სამ საფეხურად გადმომავალი ჩანჩქერების კასკადია. პირველის ჩანჩქერის სიმაღლე დაახლოებით 25 მ-ია, ხოლო მეორე ჩანჩქერის - 70 მ-მდე აღწევს. ნაკადის მდ. სანისქვილოსთან შეერთების შემდეგ, 20 მეტრში წარმოიქმნება კასკადის მესამე, დაახლოებით 35 მ სიმაღლის საფეხური. ოკაცეს ჩანჩქერი ყველასთვის ცნობილი ოკაცეს კანიონიდან 7 კმ-ში მდებარეობს და ბუნების ძეგლამდე მოასფალტებული გზით, კომფორტულად მისვლაა შესაძლებელი.

მტირალას ეროვნული პარკი ბათუმიდან 25 კილომეტრში, ქობულეთის მუნიციპალიტეტში მდებარეობს და უნიკალური ბიომრავალფეროვნებით გამოირჩევა. მთელი წლის განმავლობაში მთა ნისლია გახვეული და აქ გამუდმებით წვიმს. მთის მიკროკლიმატი ყველაზე ნესტიანია მთელ საქართველსა და ევროპაში.

2019 წელს, მტირალას ეროვნულ პარკში თოკების პარკი მოეწყო. „თოკების პარკი“ ეკოსაგანმანათლებლო ატრაქციას და გარემოში არსებულ შემცენებით გასართობ ადგილს წარმოადგენს. ეკოტურისტული ობიექტი გათვლილია სხვადასხვა სემენტის ვიზიტორზე და განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს გარემოს დაცვის პოპულარიზაციის თვალსაზრისით.

საქართველოში დღევანდელი მდგომარეობის 87 სხვადასხვა კატეგორიის დაცული ტერიტორიაა, რომელსაც 20 ადმინისტრაცია მართავს. დაცული ტერიტორიების საერთო ფართობი 677 000 ჰა-ია, რაც ქვეყნის 9,5%-ია. საქართველოში დაცული ტერიტორიები სულ უფრო მეტი პოპულარობით სარგებლობს და ბევრ ტურისტს იზიდავს. 2018 წელს, პირველად ისტორიაში, საქართველოს ეროვნულ პარკებს რეკორდულად დიდი რაოდენობის, 1 000 000 ვიზიტორზე მეტი ესტუმრა. რაც შეეხება 2019 წლის ვიზიტორთა სტატისტიკას, პირველ 6 თვეში დაცულ ტერიტორიებს 411 905 ვიზიტორი, რაც წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, 10%-ით გაზრდილი მაჩვენებელია. განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ 27%-ით არის გაზრდილი უცხოელ ვიზიტორთა რიცხვი.

2019 წლის 6 თვის განმავლობაში ყველაზე მეტი ვიზიტორი ესტუმრა შემდეგ დაცულ ტერიტორიებს:

პრომეთეს მღვიმე, მარტვილის კანიონი, თბილისის ეროვნული პარკი, ყაზბეგის ეროვნული პარკი, ოკაცეს კანიონი.

ალგეთის ეროვნულ პარკში ვიზიტორთა ცენტრი და ეკოტურისტული ატრაქცია „თოკების პარკი“ გაიხსნა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ შემუშავებული პოლიტიკის შესაბამისად, გრძელდება ქვეყანაში ეკოტურიზმის განვითარება, რომლის ფარგლებშიც ალგეთის ეროვნულ პარკში ვიზიტორთა ცენტრი და ეკოტურისტული ატრაქცია „თოკების პარკი“ გაიხსნა.

აშენდა, ხოლო „თოკების პარკი“ ევროკავშირის მიერ მხარდაჭერილი პროექტის „სოფლის მდგრადი განვითარება თეთრიწყაროს მუნიციპალიტეტში“ ფარგლებში, RDFG-ის დაფინანსებით მოეწყო.

„ალგეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის აშენება არის რეგიონის ტურისტული განვითარების პირველი ნაბიჯი. უკვე დაგეგმილია დაშაბაშის კანიონზე 60 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების ინვესტიციის განხორციელება და თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობა.

ერთი მხრივ, ჩვენი მიზანია, რაც შეიძლება მეტ ადამიანს გავაცნოთ და შევაცვაროთ უნიკალურ ქართულ ბუნებას, მეორე მხრივ კი, რეგიონში ტურიზმის განვითარებით ხელი შევუწყოთ ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას“, - განაცხადა ლევან ნინიაშვილმა.

დავითაშვილმა.

ვიზიტორთა ცენტრი თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად მოეწყო. ცენტრში მისული ვიზიტორები ამომწურავი ინფორმაციისა და რჩევების მიღებას შეძლებენ როგორც დაცული ტერიტორიების, ასევე რეგიონის ღირსშესანიშნაობების შესახებ. ვიზიტორთა ცენტრის ეზოში მოეწყო ეკოტურისტული ატრაქცია „თოკების პარკი“, რომელიც ბუნებაში არსებული შემცველებით-გასართობი ადგილია. ეზოში მოწყობილია 2 ზონა - საოჯახო და მოზარდთათვის, რომლებიც შესაბამისად 10 და 14 სხვადასხვა დაბრკოლებას მოიცავს.

ცული ტერიტორია და დაშაბაშის, ბირთვისისა და სამშვილდის კანიონების ბუნების ძეგლებს მოიცავს. ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე და მის მიმდებარედ უხვადაა უძველესი და შუა საუკუნეების ისტორიულ-კულტურული ძეგლები. ეროვნულ პარკში ამჟამად ერთი ეკოტურისტული ბილიკი „სამეფო ქედია“ მოწყობილი.

ღონისძიებაზე დამსწრე საზოგადოებას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ლევან დავითაშვილმა, საქართველოში გერმანიის ფედერალური რესპუბლიკის ელჩმა, ჰუბერტ კნირშმა და საქართველოში ევროკავშირის წარმომადგენლობის პროექტების განყოფილების უფროსის მოადგილემ, კატალინ გერმანმა მიმართეს.

ალგეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის შენობა გერმანიის მთავრობის და გერმანიის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (KfW) მხარდაჭერით

სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის აქტივობების მოკლე მომხილვა

სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი 2014 წელს, აგრარულ სექტორში სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის აღდგენის მიზნით შეიქმნა.

ცენტრის მიერ განხორციელებულ აქტივობებსა და სამომავლო პირობებზე ცენტრის დირექტორი, პროფესორი დავან უკმაჯუხიძე საუბრობს.

ბ-ნო დავან, სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი 2014 წელს შეიქმნა. რა იყო ცენტრის შექმნის მიზანი და რატომ დადგა დღის წესრიგში მსგავსი უწყების არსებობა?

ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობის საწყის პერიოდში, აგრარული მიმართულების 16-მდე სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი ფუნქციონირებდა. შემდეგ, ეტაპობრივად დაიწყო აღნიშნული ინსტიტუტების გაუქმება, რამაც სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა სფეროში დასაქმებული ფერმერები და მეცნიერები ერთმანეთს დააშორა. თანდათანობით დაიწყებას მიეცა აპრობირებული მეთოდოლოგიები და ტექნოლოგიები. ქვეყანაში მოიშალა სახელექციო და სანაშენე საქმიანობა, ბაზარზე მომრავლდა ჯიშურად და ფიტოსანიტარიულად საეჭვო წარმომავლობის სათესლე და სარგავი მასალები, გაუქმდა სერტიფიცირების სისტემა, არამართებული აგროტექნიკისა და მინერალური სასუქების არასწორი გამოყენებით გაუარესდა ნიადაგის ნაყოფიერება. ქარსაფრის გაჩეხვის და გაუმართლებელი ანთროპოგენული დატვირთვის ფონზე, მნიშვნელოვნად გაიზარდა ეროზირებული ფართობები. სერიოზული საფრთხის წინაშე აღმოჩნდა სახელმწიფოსაგან სრულიად მიტოვებული მცენარეთა და ცხოველთა გენეტიკური რესურსები - გენოფონდი. უმაღლეს სასწავლო დაწესებულებებში გაუქმდა აგრარული მიმართულების წამყვანი სპეციალობები, ნაკლები ყურადღება ექცეოდა პროფესიულ განათლებას. არ ხორციელდებოდა რისკების შეფასება სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიის და ფიტოსანიტარიის კუთხით.

მას შემდეგ, რაც ქვეყანაში პოლიტიკური ცვლილებები განხორციელდა, მთავრობამ მნიშვნელოვნად მიიჩნია აგრარულ სექტორში ძირეული ცვლილებების გატარება, მათ შორის, სამეცნიერო რგოლის აღდგენა. სწორედ ამ მიზნით, სოფლის

მეურნეობის სამინისტროს მმართველობის ქვეშ, საერთაშორისო საქველმოქმედო ფონდის „ქართუ“ მიერ განხორციელებული პროექტის ინფრასტრუქტურის ბაზაზე, რომელიც სახელმწიფოს უსასყიდლოდ გადაეცა, შეიქმნა სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, სადაც ამჟამად სოფლის მეურნეობის ყველა მნიშვნელოვანი მიმართულებით 18 სამეცნიერო დანაყოფი ფუნქციონირებს.

შევაჯამოთ 5 წლიანი მუშაობა. ამ პერიოდში რა მნიშვნელოვანი პროექტები განახორციელა ცენტრმა?

მოკლედ შევხებით იმ ძირითად საქმიანობებს, რომელსაც სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი ასრულებს. მცენარეთა და ცხოველთა ადგილობრივი გენოფონდის მოძიება, აღდგენა, დაცვა აგრობიომრავალფეროვნების შენარჩუნების მიზნით, ჩვენი საქმიანობის პრიორიტეტული მიმართულებაა. აღსანიშნავია, რომ ხანგრძლივი პაუზის შემდეგ, საქართველო, წარმოდგენილი სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრით, 2019 წლიდან კვლავ გახდა ევროპის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების კოორდინირებული პროგრამის (ECPGR) წევრი.

მრავალწლიანი კულტურების საკოლექციო და სადედუ ნარგავობები სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მნიშვნელოვანი ნაწილია. ჯიშურად საკოლექციო ბაზაზე დაცულია კულტურული ვაზის ქართული და ინტროდუცირებული საღვინე და სასუფრე ჯიშები, ფილოქსერაგამძლე საძირების ჯიშ-კლონები, ველური ვაზის ფორმები, ხეხილოვანი კულტურები. თუთის ჯიშები და ფორმები; ვეგეტატიური საძირები და სხვა. გაშენებულია აგროსატყეო კულტურების 100-ზე მეტი სახეობის კოლექცია. საქართველოში პირველად შემოტანილი იქნა ახალი სწრაფმზარდი ვერხვის 20-ზე მეტი ფორმა ქარსაფრების გასაშენებლად. ცენტრის ანასეულის ბაზაზე მოძიებული და გაშენებულია სუბტროპიკულ კულტურათა პერსპექტიული ფორმების და კლონე-

ბის საკოლექციო ბაღი: ჩაი (კლონი კოლხადა 257), ციტრუსი, აქტინიდია, ფეიჰოა, სუბტროპიკული ხურმა, კულტურული წყავი, ზეთისხილი, დაფნა, ბამბუკი, კენკროვნებიდან: ლურჯი მოცივი, ჟოლო და მაყვალი, აგრეთვე სტევიას რამდენიმე ჯიშ.

მევენახეობა-მელვინეობა მნიშვნელოვანი და წამყვანი მიმართულებაა ჩვენს საქმიანობაში. ქართველი და უცხოელი მეცნიერების ჩართულობით ვაზის ჯიშებზე დანერგულია სელექციური სამუშაოები; ყოველწლიურად ხორციელდება მოძიებული და საკოლექციო ნაკვეთებში დაცული ქართული ვაზის ჯიშების თანამედროვე ამპელოგრაფიული დესკრიპტორებით იდენტიფიცირება. დამზადებული ღვინის, მათ შორის, ქვევრის, ნიმუშების ფიზიკო-ქიმიური და სენსორული ანალიზის საფუძველზე კი ხდება რეგიონისათვის პერსპექტიული ვაზის ჯიშების შერჩევა. ჩვენი მკვლევარების მიერ შესწავლილი მასალები საფუძვლად დაედო მევენახეობის ახალი მიკროზონის და ახალი ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის „ხაშმის საფერავის“ რეგისტრაციას. ანალოგიური კვლევები მიმდინარეობს „უსახელოურის“, „ორბელური ოჯალეშის“ და „წარაფის“ პოტენციურ მიკროზონებთან მიმართებაშიც. გამოიცა ორიგინალური ფორმატის წიგნი „ქართული ვაზის ჯიშები“, სადაც 600-ზე მეტი ვაზის ქართული ადგილობრივი და სელექციური ჯიშია აღწერილი.

პირველად სამამულე მელვინეობის ისტორიაში, შეიქმნა ქართული მშრალი საფურა GE 02, რომლის გამოყენებითაც უფრო მეტადაა შესაძლებელი ქართული ღვინოებისათვის დამახასიათებელი თვითმყოფადობის წარმოჩენა, ჯიშისთვის დამახასიათებელი გემოს, არომატისა და ბუკეტის გამოვლენა. რაც მნიშვნელოვანია პროდუქციის მოწინავე ბაზრებზე დასამკვიდრებლად.

სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი აქტიურად არის ჩართული „ქართული ვაზისა და ღვინის კულტურის კვლევის“ მულტიდისციპლინარულ საერთაშორისო პროექტში, რომლის ლოგიკური დასასრული გახლდათ ქართველ და უცხოელ მეცნიერთა კვლევის შედეგებზე დაფუძნებული დასკვნა საქართველო, როგორც მევენახეობა-მელვინეობის უძველესი ქვეყანა 8000 წლოვანი უწყვეტი ისტორიით. ცენტრის ბაზებზე და

საკოლექციო ვენახებში გადაღებულია ქართული და უცხოური დოკუმენტურ-სამეცნიერო ფილმების კრებული, „საქართველო ღვინის სამშობლო“, „საქართველო ღვინის აკვანი“ და სხვა.

მნიშვნელოვანი აქტივობები ხორციელდება სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამუშავების კუთხით. შემუშავებულია ფუნქციონალური დატვირთვის მქონე ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების შემცველი მშრალი ხილის, ნატურალური უშაქრო (საქაროზა) და ვაშლის სიდრის დაბალ ალკოჰოლიანი სასმელების, დეალკოჰოლიზებული ღვინო სტევიოზიდით, ჯემების, მურაბების, სიროფის მიღების ტექნოლოგიები. ანასეულში მუშავდება ჩაის წარმოების უნიფიცირებული ტექნოლოგია, რომლის მეშვეობითაც მინიმალური ოპერაციებით ერთდროულად მწვანე და შავი ჩაის პროდუქციის მიღებაა შესაძლებელი.

ყოველივე აღნიშნული მიმართულია როგორც მსხვილი, ისე დამწყები ფერმერებისთვის. მათთვის რეკომენდებულია ასევე ხეხილოვანი კულტურების, ვაზის საღვინე და სასუფრე მიმართულების პერსპექტიული ჯიშები, კლონები და საძირები.

ერთწლოვან კულტურათა წილკნის სასელექციო ბაზაზე მინდვრის კოლექციებში დაცულია თავთავიანი და მარცვლოვანი კულტურების - ხორბლის, ქერის და ჭვავის ჯიშების, ღომის, სორგოს და ფეტვის სახეობების, როგორც ადგილობრივი, აგრეთვე ინტროდუცირებული ჯიშები და ფორმები. ქართული ხორბლის ენდემური ფორმების, სახეობების და ხალხური სელექციით საქართველოში მიღებული ჯიშების „ონესკოს“ არამატერიალური მემკვიდრეობის მსოფლიო ნუსხაში შეტანა-დამკვიდრება მოითხოვს გარკვეული ვალდებულებების შესრულებას, რომელშიც სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი მნიშვნელოვნად არის ჩართული. ცენტრში წარმატებით ხორციელდება ხორბლის ენდემური ჯიშების მოძიება, აღწერა, აღდგენა, მინდვრის კოლექციებსა და თესლის გენეტიკურ ბანკში დამაგრება, ამ ჯიშების პირველადი მეთესლეობა, სერტიფიცირება, პოპულარიზაცია და მთელი ქვეყნის მასშტაბით ფერმერულ მეურნეობებში გავრცელება. საერთაშორისო დესკრიპტორების შესაბამისად, დასრულებულია ხორბლის 5 ენდემური სახეობის აღწერა და შეტანილია ეროვნულ კატალოგში.

ამავე ბაზაზე მოძიებული, შესწავლილი და მინდვრის კოლექციებში დაცულია ბოსტნეული, ბაღჩეული, პარკოსანი და ტექნიკური კულტურების: პომიდორი, კიტრი, წიწკა, ხახვი, ნიორი, ბროკოლი, ყვა-

ვილოვანი და თეთრთავიანი კომბოსტო, გოგრა, ნესვი, ყაბაყი, ლობიო, ცერცველა, ბარდა, ოსპი, მუხუდო, სატაცური, არტიშოკი, თამბაქო, სელი, ალისარჩულის და რაფსის ჯიშ ფორმები. დარეგისტრირებულია კარტოფილის 3 ადგილობრივი ჯიშ „მესხური“, „მესხური ნითელი“ და „ჯავახეთურა“; გამოყვანილია ხორბლის, შვრიის, სიმინდის, ხახვის და სელის ახალი ჯიშები. აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემების შენარჩუნების მიზნით კი, ინ ვიტრო გენბანკში ინახება კარტოფილის, ვაზის, გოჯი ბერის, ტკბილი კარტოფილის (ბატატის) სინჯარის მცენარეები.

რეგიონული განვითარების ქრილში სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრს სასელექციო, საკოლექციო, საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთები და ბაღები გააჩნია: თელავის, გურჯაანის, დედოფლისწყაროს, ახმეტის, საგარეჯოს, თეთრიწყაროს, დმანისის, მცხეთის, სტეფანწმინდის, გორის, ხაშურის, ახალციხის, ახალქალაქის, ლენტეხის, ცაგერის, ზესტაფონის, წყალტუბოს, სამტრედიის, ჩხოროწყუს, ჩოხატაურის, ოზურგეთის და ხულოს მუნიციპალიტეტებში.

საკმაოდ საინტერესოა მეცხოველეობის გენეტიკური რესურსების მოძიების, აღდგენისა და შენარჩუნების მიზნით განხორციელებული სამუშაოები. გავრცელების ძირითად არეალებში, ექსპედიციური კვლევებით, გამოვლინდა ქართული მთის და კავკასიური ნაბლას ჯიშის ძროხის ტიპური ინდივიდები და ჯგუფები. შედეგად, ცენტრში - კრწანისის და დმანისის მეცხოველეობის ბაზებზე შეიქმნა სასელექციო ბირთვები, შემდგომში ამ ჯიშების ხალასად მოშენების მიზნით.

საყურადღებოა, რომ სამეცნიერო-სასელექციო სამუშაოების პარალელურად მიმდინარეობს ხალასად მიღებული გენეტიკური რესურსების ფერმერებში გავრცელება. დმანისის მუნიციპალიტეტის შენარჩუნებულ მეცხოველეობის კოოპერატივებს, მათი ნახილების გასაუმჯობესებლად მ. წ. ივლისის თვეში გადაეცა სასელექციო სადგურში გამოზრდილი კავკასიური ნაბლა ჯიშის 6 კურო მწარმოებელი. შედგენილია აგრეთვე მერძეული და კომბინირებული ძროხის ჯიშების ბონიტორების ინსტრუქციები.

მნიშვნელოვანია მელორეობის მიმართულებით განხორციელებული პროექტები. კრწანისის მეცხოველეობის საკვლევ ობიექტზე მოძიებული და აღდგენილია კახური ჯიშის ღორის სასელექციო კოლტი 300-მდე სულის ოდენობით, რომელიც უკვე ასრულებს პირველი რიგის რეპროდუქტორის ფუნქციას. ცენტრის მიერ ხალასად აღდგენილი კახური ჯიშის ღორი გახდა ესპანური კომპანიის „DEREZA Iberiko“ მიერ საქართველოში ფართომასშტაბიანი საინვესტიციო პროექტის განხორციელების საფუძველი, რომელიც ამ ჯიშის მოშენებასთან ერთად მოიცავს ხორცის ცნობილი ბრენდის „ხამონის“ წარმოებასაც. ამავე ბაზაზე შექმნილია ღორის ინტროდუქციონული ჯიშების - ლანდრასი, დიუროკი, იორკშირი სანაშენე ბირთვები, საიდანაც ხდება დაინტერესებულ ფერმერებში მათი გავრცელება.

დმანისში შექმნილია ქართული ნახევრად ნაზმატყლიანი და ნაზმატყლიანი ცხიმკუდიანი ცხვრის სასელექციო საკოლექციო ბირთვი; მოძიებულია აგრეთვე ცხვრის იმერული (სამტრედია, დიდი ჯიხაიში) და თხის მეგრული (ჩხოროწყუ სოფ. ნაკაინი) ჯიშის ტიპური სულადობა მათი ხალასად მოშენების მიზნით.

საყურადღებოა ასევე მეფრინველეობის კუთხით ცენტრში განხორციელებული სამუშაოები; მოძიებულია და შექმნილია ადგილობრივი ქათმის 5 პოპულაციის, ჩალისფერი ინდაურის და ჭრელი იხვის საკოლექციო გუნდები. დაწყებულია სამუშაოები კოლხური ხობის პოპულაციაზე.

მეთევზეობის მიმართულებით საინტერესოა ადგილობრივ კობრის ჯიშებზე ჩატარებული სელექციური სამუშაოები. შედეგად მიღებულ იქნა რიონის და ფარავნის კობრის სწრაფმზარდი და მაღალპროდუქტიული საინტერესო ნაკვარი სახეობები.

ქართული ფუტკრის პოპულაციების მოძიება და კვლევა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საქმიანობაა. მუხურის ახლადშექმნილ მეფუტკრეობის საცდელ ბაზაზე სელექციური მუშაობის შედეგად აღდგენილია ქართული ფუტკრის მეგრული პოპულაცია და მიმდინარეობს გენოფონდის ხალასად შენარჩუნება, შექმნილია სასელექციო და სანაშენე ბირთვი; რეპროდუქტორ საფუტკრეებში წარმოებს სელექციონირებული დედა ფუტკრების შეფასება, გამრავლება და არსებული წესით ფერმერებისათვის გადაცემა.

შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო სასარგებლო მწერების პროდუქტიულობა 70%-ზე მეტით დამოკიდებულია საკვებზე. ამდენად საკვები ბაზის კვლევის კუთხით ცენტრი საინტერესო სამეცნიერო საქმიანობებს ახორციელებს ბუნებრივი სათიბებისა და საძოვრების გაუმჯობესების მიზნით მიმდინარეობს მინდვრის საკვები კულტურების შერჩევა და მთიანეთის ბუნებრივ სათიბ საძოვრების ზედაპირული გაუმჯობესების ღონისძიებების შემუშავება. საცდელ ბაზებზე მოძიებული და გაშენებულია თაფლოვანი მცენარეები. მუნიციპალიტეტების დონეზე, დადგენილია თაფლოვანი სავარგულების ფართობები და საორიენტაციო თაფლის ბალანსი.

ნილკანში, მეაბრეშუმეობის საცდელ ლაბორატორიაში მიმდინარეობს ქართული აბრეშუმხვევიას გენოფონდის შენარჩუნება და სისხლის განახლება. აბრეშუმხვევიას 64 ჯიშის საწყისი მასალა საფუძვლად დაედო ახალი მაღალპროდუქტიული ჯიშებისა და ჰიბრიდების გამოყვანას. საქიროების შემთხვევაში ლაბორატორიას გააჩნია ყველა პირობა გრენის სანარმოო

მიზნებისათვის წარმოებისათვის.

მოკლედ შევხები სამეცნიერო-კვლევით ცენტრში მიმდინარე სხვა სამეცნიერო პროექტებს. ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს მიმართულებას ნიადაგების კვლევა წარმოადგენს. გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ რეგიონში ყველაზე თანამედროვე კლასის ნიადაგის ლაბორატორიამ, შესაბამისი კვალიფიკაციის ადამიანური რესურსებით, საშუალება მისცა ცენტრს ჩართულიყო ნიადაგის ნაყოფიერების კვლევის ერთობლივ საერთაშორისო პროექტში „გრძელვადიანი მიწის დეგრადაცია კავკასიაში“, რომელმაც გაიმარჯვა აერონავტიკის და კოსმოსური სივრცის კვლევის ეროვნული სამმართველოს, აშშ, NASA-ს მიერ გამოცხადებულ საგრანტო კონკურსში. უცხოელ მეცნიერთან ერთად განსახორციელებელი პროექტი მიზნად ისახავს მიწის დეგრადაციის შესწავლას კავკასიის რეგიონში. კვლევების შედეგად კი, შეიქმნება საქართველოს მიწათსარგებლობის და მიწის დაფარულობის, აგრეთვე მიწის დეგრადაციის ამსახველი მეთოდოლოგიური რუკები. ჩვენი სპეციალისტების მიერ ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონში გამოკვლეულია 80 000 ჰა ნიადაგი; შედგენილია ნიადაგის ციფრული რუკები, გრძელდება რეკომენდაციების შემუშავება დამლაშეული, მჟავა, გაუდაბნობელი და სხვადასხვა პრობლემური ნიადაგების გაუმჯობესების ღონისძიებების შესახებ.

ცენტრი აქტიურად არის ჩართული ხარისხიანი სელექციური ელიტური სათესლე და საბაზისო სარგავი მასალის წარმოების, ადგილობრივი, ასევე ახალი, ინტროდუქციონული ჯიშების შესწავლა-გავრცელების ხელშეწყობის საქმეში. მომზადებულია თავთავიანი კულტურების დაჩქარებული წესით ელიტური თესლის მიღების მეთოდოლოგია.

ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პროექტი, რომელიც ცენტრმა განახორციელა, დაკავშირებულია სათესლე და სარგავი მასალის სერტიფიცირების სისტემასთან. საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი სათესლე და სარგავი მასალის წარმოების სფეროში ევროპულ კანონმდებლობასთან დაახლოების მიზნით და დაინტერესებულ მწარმეთა ჩართულობით, მიღებულ იქნა კანონი „სავალდებულო სერტიფიცირებას დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გავრცელების შესახებ“ შესაბამის კანონქვემდებარე აქტებთან ერთად. აღნიშნულით საფუძველი ჩაეყარა ხორბლისა და ქერის სათესლე მასალის სავალდებულო რეგულაციის შემოღებას, საბაზრო ავტორიზაციის მიზნით ეროვნული კატალოგის შექმნას და სარგავი მასალის სფეროში ნებაყოფლობით სერტიფიცირების სისტემის დანერგვის განხორციელებას.

ქვეყანაში, 30 წლის შემდეგ, პირველად იქნა წარმოებული ხორბლის სერტიფიცირებული სათესლე მასალა. მწარმოებლებს სამსახურის მიერ გადაეცათ შესაბამისობის სერტიფიკატები.

ორგანულ სოფლის მეურნეობას, ბოლო პერიოდში, განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა, მთავრობის მიერ დაანონსდა „მწვანე ეკონომიკის“ პროგრამა. ამ მიმართულებით ცენტრში მიმდინარეობს ალტერნატიული მეთოდების გამოცდა, რომლებიც ორიენტირებულია ჯანსაღი პროდუქციის წარმოებაზე. შემუშავდა ინოვაციური მეთოდები ბიომევენახეობაში, ბენტონიტისა და რებენფიტი მცენარეების გამოყენებით. შექმნილია ბიოტობორის მოდელი. შედგენილია ბუნებრივ სათიბ-საძოვრების გაუმჯობესების რეკომენდაციები, იცდება რამდენიმე ათეული ქართული და უცხოური წარმოების ბიოპრეპარატები, ოზონირებული წყალი, კოლოიდური ვერცხლი და სხვა. მომზადებულია სახელმძღვანელოები „ბიომეურნეობა“ და „ორგანული მევენახეობა“; ნაშრომები და რეკომენდაციები გარდამავალ პერიოდისა და ყურძნის ბიონარმოების შესახებ.

ჯანსაღი და ხარისხიანი პროდუქციის მიღება წარმოუდგენელია მცენარეთა ინტეგრირებული დაცვის თანამედროვე ღონისძიებების გატარების გარეშე. სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი ამ მიმართულებითაც მნიშვნელოვან აქტივობებს ახორციელებს. ერთ-ერთი მთავარი გამოწვევა ქვეყნისათვის - ფაროსანაა, რომელიც ძალიან დიდ ზიანს აყენებს სასოფლო-სამეურნეო კულტურებს. ბრძოლის ქიმიურ ღონისძიებებთან ერთად, უმნიშვნელოვანესია ფაროსანას სანინაალმდეგო ბიოტექნიკური საშუალებების, ბიოლოგიური პრეპარატების გამოყენება და ქვეყნის ენტომოფაუნაში არსებული ადგილობრივი ბუნებრივი მტრების, ბიოაგენტების მოძიება და გამრავლება. სწორედ ამ მიზნით იქმნება ანასეულში თანამედროვე ბიოლოგიური ლაბორატორია, რომელიც სულ მალე შევა ექსპლუატაციაში. გარდა ამისა, ლაბორატორიას სხვა დატვირთვაც ექნება, ის იქნება მრავალფუნქციური და იმუშავებს სხვადასხვა სასოფლო-სამეურნეო კულტურების, მათ შორის, თხილის დაავადებებსა და მავნებლებზე, მათ გამოვლენაზე. ბოლო წლებში თხილის ხარისხობრივი მაჩვენებელი პრობლემური გახდა და მოსავლიანობაც მნიშვნელოვნად შემცირდა, ამის ძირითად მიზეზად კი, ფაროსანა სახელებოდა, თუმცა ფაროსანაზე მეტად თხილს სხვა მავნებლები და დაავადებები აზიანებს, განსაკუთრებით თხილის გულის ბაქტერიული სიდამპლე და აგრეთვე ნარგაობების დაბალი აგრო და ფიტოტექნიკური ფონი. ჩვენი სპეციალისტები სისტემატურ რეჟიმში უწევენ კონსულტაციებს ფერმერებს, როგორც თხილის, ასევე სხვა სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მავნებელ დაავადებებთან ბრძოლის და მოვლის თანამედროვე ღონისძიებებზე.

მცენარეთა ინტეგრირებული დაცვის კვლევის დეპარტამენტის მეცნიერთა მონაწილეობით, ასევე წარმატებით მიმდინარეობს კარტოფილის კიბოსადმი გამძლე ჯიშების კვლევა ხულოს მუნიციპალიტეტ-

ში. პირველად საქართველოში, იმუნო-ფერმენტული ანალიზით (ELISA) ჩატარებულია თხილის ვირუსული დაავადების - რგოლური მოზაიკის დიაგნოსტიკა. გამოკვლეულია თხილის გულის სიდამპლის გამომწვევი პათოგენები, ვაზის და ხეხილის ვირუსული დაავადებები. სერტიფიცირებული სარგავი მასალის წარმოების ხელშეწყობის მიზნით, ნერგის მწარმოებლებისათვის შექმნილია უვირუსო სადედე მცენარეების გაშენების და მოვლის ტექნოლოგიური სქემები.

ქსოვილის კულტურის in vitro ლაბორატორიაში კი, წარმატებით მიმდინარეობს ერთნლოვანი და მრავალნლოვანი კულტურების (კარტოფილი, ვაზი, გოჯი ბერი, ჩაი) სუპერ ელიტური და საბაზისო სარგავი მასალების მიღება სანერგეების, საკოლექციო და სადედე ნაკვეთების მოწყობის მიზნით.

წარმატებული და სიღრმისეული სასოფლო-სამეურნეო კვლევები მემცენარეობაში, მეცხოველეობაში, ვეტერინარიაში, მცენარეთა დაცვაში, სურსათისა და საკვების წარმოებასა და უვნებლობაში შეუძლებელია ინტერდისციპლინარული, კერძოდ კი, მოლეკულურ-გენეტიკური კვლევების გარეშე. ამ მიზნით, ცენტრის ახლადშექმნილ მოლეკულური კვლევების ლაბორატორიაში, ახალგაზრდა მეცნიერთა ჩართულობით, დაიწყო და წარმატებით მიმდინარეობს 14 მცენარეული კულტურის 70-ზე მეტი ჯიშის დნმ-ის ექსტრაქცია, დნმ მარკერების გამოყენებით იდენტიფიცირება და გენეტიკური მონაცემების ბაზის შექმნა.

სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი მნიშვნელოვან კვლევებს ახორციელებს ცხოველთა ინფექციური და ინვაზიური დაავადებების პრევენციის კუთხით. ვეტერინარიის სამსახურის თანამშრომელთა ძალისხმევით, 59 მუნიციპალიტეტის სოფლებში ჩატარებული კორპოლოგიური კვლევების საფუძველზე, დადგენილია უპირატესად გავრცელებული ჰელმინთოზები და შედგენილია საქართველოში მსხვილფეხა პირუტყვის ჰელმინთოზურ დაავადებათა ეპიზოოტური რუკა. ამასთანავე, შედგენილია სავეტერინარო პარაზიტოლოგიის ტერმინთა ლექსიკონი, რომელიც გადაეცემა მუნიციპალიტეტებში არსებულ საინფორმაციო-საკონსულტაციო ცენტრებს. ვფიქრობ, აღნიშნული ფერმერებისთვის მნიშვნელოვანი ინფორმაციის მატარებელი იქნება.

უნდა აღინიშნოს, რომ ბოლო პერიოდამდე ქვეყანაში არ ხორციელდებოდა სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და ფიტოსანიტარიის კუთხით რისკების შეფასება. სწორედ ამ მიმართულებით სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრში შეიქმნა რისკის შეფასების სამსახური, რომელიც მნიშვნელოვნად არის ჩართული აღნიშნულ პროცესებში. ცენტრის მიერ შემუშავებული რეკომენდაციების შედეგად იქნა მიღებული საქართველოს მთავრობის დადგენილებები, რომლებიც სურსათში ინდუსტრიული ტრანსცხიმების ნორმირებას, ასევე, პალმის ცხიმთან და ფრინველის გაყინულ, მექანიკურად განცალკევებულ ხორცში salmonella-ს რისკე-

ბის შეფასებას ეხება.

აღნიშნული სამსახური ახორციელებს აგრეთვე სურსათში ტყვიის, ანტიბიოტიკებით სასურსათო პროდუქციის დაბინძურების, აკრილამიდის და სასმელ წყალთან დაკავშირებული პოტენციური რისკების შეფასებას და გასცემს შესაბამის რეკომენდაციებს რისკის მმართველებისთვის. 2019 წლიდან, სამსახურს სურსათის უვნებლობის რისკის შეფასებასთან ერთად, დამატა ფიტოსანიტარიული და ვეტერინარული რისკების შეფასების ფუნქცია.

ცენტრში მიმდინარე აგროსაინჟინერო კვლევები, ძირითადად, ორიენტირებულია მცირე და საშუალო ფერმერთა საჭიროებებზე, კომპლექსური აგრეგატების შექმნაზე. ენერგო და შრომითი რესურსების დამზოგავია ჩაის კომპლექსური მრავალფუნქციური აგრეგატი, რომელსაც შეუძლია რამდენიმე ოპერაციის - გასხვლა, ანასხლავის დაქუცმაცება, მინერალური სასუქების პლანტაციებში შეტანა და ნიადაგის გაფხვიერება, ერთდროული შესრულება. აღნიშნული მოდელი წარმატებით გამოიყენა ნალენჯიხის მუნიციპალიტეტის ჩაის ფართობებში, დაინტერესებულ ფერმერთა მიერ გამოითქვა სურვილები აგრეგატის სერიულ წარმოებასთან დაკავშირებით. მცირე მექანიზაციის ფარგლებში შესრულებული მოდელებიდან შეიძლება აღინიშნოს ხეხილოვანი და კაკლოვანი კულტურების ნაყოფების საბერტყი შემგროვებელი მანქანა, ბოსტნეული კულტურების ვინრო მწკრივთაშორისებში ნიადაგის დამამუშავებელი ფრეზი. მიმდინარეობს ბაზოკვლევებზე მარცვლეულის წარმოების ნიადაგდამცავი და რესურსდამზოგავი თანამედროვე სამანქანო ტექნოლოგიის სრულყოფა-ადაპტირება. ბელარუსი და ქართველი სპეციალისტების მიერ ერთობლივად დამუშავებულია კარტოფილის ამომყრელ-დამტვირთავი მანქანა კმპ-1.5. მომავალში იგეგმება მსგავსი სამუშაოების განხორციელება ჩაის პლანტაციების დასამუშავებელ კომპლექსურ მანქანა- აგრეგატებთან დაკავშირებით.

ვისაუბრეთ განხორციელებულ პროექტებზე, თუმცა არაფერი გვითქვამს ლაბორატორიებსა და ბაზებზე, სადა რა ფორმით ხორციელდება ეს სამუშაოები?

სამეცნიერო-ტექნიკური ბაზების მოწყობა ჩვენი საქმიანობის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია. სწორედ ამ მიზნით, სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, დღიდან დაარსებისა, განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს თანამედროვე ტიპის სამეცნიერო ინფრასტრუქტურის განვითარებას და კვლევითი სივრცეების მოწყობას.

- მოეწყო უახლესი აპარატურით აღჭურვილი ნიადაგების ნაყოფიერების კვლევის მრავალფუნქციური ლაბორატორია, სადაც, საქართველოს სხვადასხვა რეგიონიდან აღებული ნიადაგის ნიმუშების კვლევასთან ერთად, მზადდება მეცნიერული რეკომენდაციები ფერმერებისთვის ნიადაგების ნაყოფიერების ამაღლებისა და გაუმჯობესების მიზნით (მცხეთა, წილკანი);

- აშენდა და ISTA-ს სტანდარტების მიხედვით აღიჭურვა თესლისა და სარგავი მასალების სტანდარტებისა და სერტიფიცირების ლაბორატორია (მცხეთა, წილკანი);
- თუთის ამრეშუმხვევიას ენდემური ჯიშების გენოფონდის შენარჩუნებისა და სამეცნიერო კვლევებისათვის აშენდა და სპეციალური ინვენტარით აღიჭურვა მეაბრეშუმეობის ლაბორატორია (მცხეთა,წილკანი);
- განახლებულია ქსოვილის კულტურის In vitro ლაბორატორია, დაინერგა კვლევის უახლესი მეთოდები, გაიზარდა კვლევის ობიექტების სახეობრივი (კარტოფილი, ვაზი, ხეხილოვანი და იშვიათი სამკურნალო მცენარეები და სხვ.) და ჯიშობრივი სორტიმენტი (მცხეთა, წილკანი);
- მოეწყო მოლეკულური მარკირების (დნმ) და ეკოფიზიოლოგიის ლაბორატორიები (მცხეთა, წილკანი);
- ვაზის, ხეხილის, აგროსატყეო კულტურების ჯანსაღი სარგავი მასალის წარმოების მიზნით, შექმნილია სრულყოფილი ინფრასტრუქტურა სამყნობ, სასტრატეგიკაციო, საფუმიგაციო, სამაცივრო და სხვა განყოფილებების გათვალისწინებით (მცხეთა, ჯილაურა);
- მცენარეთა ინტეგრირებული დაცვის დეპარტამენტის ლაბორატორია დაკომპლექტდა ფიტოპათოლოგიური, ვირუსული, ბაქტერიული, ფიტოპლაზმური დაავადებების და მოლეკულური დიაგნოსტიკის რეალური დროის პოლიმერაზის ჯაჭვური რეაქციის RT PCR-ის აპარატურით (მცხეთა,ჯილაურა);
- ფუტკრის ქართული პოპულაციების მოძიებისა და ხალასად მოშენების მიზნით, ჩხორონყუს მუნიციპალიტეტის სოფ.მუხურში, თანამედროვე სტანდარტების გათვალისწინებით, აშენდა მრავალფუნქციური სამეცნიერო-კვლევითი ლაბორატორიული კომპლექსი;
- კავკასიური წაბლა ჯიშის ძროხის ბუღმწარმოებლების ხალასად მოშენების მიზნით, დმანისის მუნიციპალიტეტის სოფ. განთიადში, სანაშენე საქმიანობის ყველა რგოლის გათვალისწინებით, აშენდა მეცხოველეობის სასელექციო სადგური;
- მოეწყო კრწანისის მეცხოველეობის და მეფრინველეობის სანაშენე ბაზა, სადაც მიმდინარე კვლევებზე უკვე მოგახსენეთ (გარდაბანი, აღთაკლია);
- საქართველო-ჩინეთის ერთობლივი ტექნიკური თანამშრომლობის პროექტის ფარგლებში, მარნეულის მუნიციპალიტეტის სოფ. შულავერში 5 ჰა მიწის ფართობზე აშენდა მზის ერთსივრციანი 7 დიდი და 25 პატარა სათბური, რომელიც, სამეცნიერო-კვლევითი დანიშნულების გარდა, ფერმერების გადამზადების საუკეთესო ბაზაა;
- რეაბილიტირებულია სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრისთვის მმართველობის უფლე-

- ბით გადმოცემული ადამ ბერიძის სახელობის ნიადაგისა და სურსათის დიაგნოსტიკის ცენტრის „ანასეული“ ლაბორატორიები და შენობა-ნაგებობები;
- ახლადშექმნილია ჩაისა და სუბტროპიკული კულტურების გადამამუშავებისა და შენახვის სამეცნიერო-საკვლევითი მინი საწარმო (ოზურგეთი, ანასეული).

ბ-ნო ლევან, მიმდინარე პროექტებზე რომ ვისაუბროთ, მათ შორის რა ინფრანსტრუქტურული პროექტებია დაგეგმილი?

მევენახეობა-მელვინეობის და სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამამუშავების მიმართულებით სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის წარმართვისათვის, ლაბორატორიული და სანარმოო-საკვლევითი სივრცეების მოწყობა უმნიშვნელოვანესია. ასეთი დატვირთვის სამეცნიერო სივრცეები, დღესდღეობით, სამეცნიერო-კვლევით ცენტრს არ გააჩნია. გამომდინარე აქედან, დაგეგმილი პროექტების ფარგლებში გამოცხადებულია სახელმწიფო ტენდერი და სამშენებლო სამუშაოების დაწყებასაც უმოკლეს პერიოდში ველოდებით. გავითვალისწინეთ რა ქართველ და უცხოელ მკვლევართა, ვიზიტორთა და სხვა პირთა ინტერესი ქართული აბორიგენული ვაზის ჯიშებისადმი, პროექტით დაგეგმილია საგამოფენო სივრცის, ვაზისა და ღვინის მუზეუმის, ქართული მარნის, და სხვა კომუნიკაციების მოწყობა. თანამედროვე ლაბორატორიები კი, საშუალებას მოგვცემს სრულყოფილად განხორციელდეს აღდგენილი და მოძიებული იშვიათი ქართული ვაზის ჯიშების საცდელი ნიმუშების შესწავლა და მათი პოტენციალის გამოვლენა. შენახვა-გადამამუშავების ტექნოლოგიური სივრცე დაეთმობა ხეხილოვანი და სხვადასხვა სასოფლო-სამეურნეო კულტურის თანამედროვე მეთოდების კვლევას და სხვა სამეცნიერო აქტივობებს.

დასავლეთ საქართველოში, ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ანასეულში მოეწყობა მცენარეთა ინტეგრირებული დაცვის მრავალპროფილური ლაბორატორია, რომელშიც განთავსდება ფაროსანას და სხვა მავნე მწერების ბიოაგენტების, პარაზიტოიდების და პათოგენური მიკროორგანიზმების კვლევებისთვის საჭირო თანამედროვე აპარატურა. აქვე იგეგმება ტორფის ბაზაზე დამზადებული ორგანული სასუქის მიღება და სანარმოო რგოლის შექმნა.

გრძელვადიან პერსპექტივაში როგორ ხედავთ სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის სამომავლო განვითარებას?

ჩვენი უპირველესი საზრუნავი, დაწყებული სამუშაოების სრულყოფილად დასრულება და ცენტრში მიმდინარე სამეცნიერო პროექტებში ახალგაზრდა კადრების მაქსიმალურად ჩართულობაა. გვიხარია, რომ დაინტერესება საკმაოდ მაღალია. ცენტრის თანამედროვე ლაბორატორიებში და საცდელ ბაზებზე ყველა პირობაა შექმნილი თავიანთი შესაძლებლობების სრული რეალიზებისათვის. ასევე, მაქსიმალურად შევეცდებით საზღვარგარეთის ქვეყნების წამყვან სამეცნიერო დაწესებულებებში

მათი კვალიფიკაციის ამაღლების მხარდაჭერას.

სამომავლოდ კვლევები გაფართოვდება - ნიადაგის არსებული მდგომარეობის შესწავლის და შემდგომი გაუმჯობესების კუთხით, გაგრძელდება მცენარეთა, მათ შორის, სამკურნალო, სასოფლო-სამეურნეო ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სასარგებლო მწერების გენეტიკური კოლექციების, თესლის გენბანკის შევსება. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა სანაშენე ბირთვების გაძლიერებას, ფუტკრის ხელოვნურ განაყოფიერებას, ცხოველთა მადალპროდუქტიული მერძეული და მეხორცული მიმართულების ახალი ჯიშების კვლევა-ადაპტაციას, ვეტერინალურ კვლევებს; კლიმატგონივრული, ორგანული, მოლეკულ-გენეტიკური, ეკოფიზიოლოგიური, მცენარეთა ინტეგრირებული დაცვის, აგროსაინჟინრო კვლევების გაფართოვებას, თანამედროვე ლაბორატორიული ქსელის მოწყობას; სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარული და ფიტოსანიტარიული რისკების შეფასებას; მცენარეული კულტურების ღია და დახურულ გრუნტში მოვლა-მოყვანის, განსაკუთრებით, ბიოლოგიური თანამედროვე მეთოდების შემუშავებას. კლასიკური ცხოველთა კვების პარალელურად, ყურადღება გამახვილდება ინტენსიური კვების რაციონების შედგენისა და ახალი ფუნქციური საკვებ დანამატების, სტიმულატორების კლასიფიცირებასა და ტესტირებაზე; მოეწყობა ვეტკლინიკა.

პრაქტიკული კუთხით პრიორიტეტი მიენიჭება ელიტური სათესლე და საბაზისო სარგავი მასალების წარმოებას და რეგიონებში მრავალწლოვანი კულტურების სანერგე სექტორის განვითარების ხელშეწყობას. დასავლეთის რეგიონებისთვის მაქსიმალურად იქნება გამოყენებული ანასეულში არსებული ბაზები და ინფრასტრუქტურა.

ცენტრის მეცნიერ-თანამშრომლები, სამინისტროს უწყებებთან ერთად, კვლავ ინტენსიურად გააგრძელებენ ფერმერთა სწავლება-კონსულტირებას, რეგიონებში ტრენინგების და სემინარების ჩატარებას; ამ მიმართულებით განსაკუთრებით დაიტვირთება ანასეულის ცენტრი, საილუსტრაციო ბეჭდური ინფორმაციის მასობრივ გავრცელებას და სხვა. გაძლიერდება მოსწავლე-ახალგაზრდობის, პროფესიული კოლეჯების, ბაკალავრების, დოქტორანტების თეორიულ და პრაქტიკული ჩართულობა ცენტრში მიმდინარე მრავალპროფილურ საქმიანობაში.

სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრის ადგილობრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან მჭიდრო ურთიერთობებიდან გამომდინარე, უახლოეს მომავალში იგეგმება სოფლის მეურნეობისა და ბიომეცნიერების საერთაშორისო ორგანიზაციაში GABI განევრიანება, ევროპის სურსათის უვნებლობის სააგენტოსთან (EFSA) და გერმანიის ფედერალური რისკის შეფასების ინსტიტუტთან (BfR) ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმების გაფორმება და სხვა. მიმდინარე და სამომავლო სამუშაოები ძალზე ბევრია.

ვანო ზედგენიძე, აგრონომი

„უდიდეს სიამოვნებას მანიჭებს ჩემი ცოდნის ახადგაზიარება თაობაზე გადაცემა; სუდ ვცდილობ, მაქსიმალური მივცე. ისინი ამ ცოდნას საკუთარ პიროვნულ საქმიანობაში გამოიყენებენ, სამშობლოს მოახმახენ, ხაც ბედნიეხებას მხდის“.

მოგვიყვით თქვენს შესახებ.

მე გახლავართ ვანო ზედგენიძე, პროფესიით აგრონომი.

90 წლის ვხდები; წარმოშობით ჯავახეთიდან გახლავართ, მრავალშვილიანი ოჯახიდან; თბილისში პირველად 1949 წელს ჩამოვედი, მაშინ 19 წლის ვიყავი; ჩავაბარე სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში, აგრონომიულ ფაკულტეტზე ჩავირიცხე და შევუდექი სტუდენტურ ცხოვრებას; ამ დროს ასეთი მარტივი არ იყო სოფლიდან დედაქალაქში ჩამოსვლა, მაგრამ რადგანაც გადამწყვეტილი მქონდა უმაღლესი განათლების მიღება, ამიტომ ყველაფერი გავაკეთე დასახული მიზნის მისაღწევად.

რატომ გადამწყვეტით აგრონომის სპეციალობას დაუფლებოდით? რამ იქონია თქვენს გადამწყვეტილებას გავლენა?

აგრონომის სპეციალობა იმიტომ ავირჩიე, რომ სოფელში დაბადებულს და გაზრდილს მთელი ბავშვობა და ყრმობა მინდორში მაქვს გატარებული, მიწვედა მიწასთან მუშაობა. შემოვივარდა ის საქმიანობა, რომელთანაც ყოველდღიური შეხება მქონდა. მცენარე ცოცხალი ორგანიზმია: სუნთქავს, საზრდოობს, მრავლდება და კვდება. ეს ძალიან კარგად მქონდა გათვითცნობიერებული; მინდოდა, რომ ამ საქმისთვის მიმეძღვნა ჩემი პროფესიული საქმიანობა. ეს სურვილი კიდევ უფრო გამომძაფრა იმ გარემოებამ, რომ უნივერსიტეტში სწავლის დროს, პირველივე კურსზე შევხვდი გენეტიკოს-სელექციონერს დეკანოზს ვიქტორს. მასთან საუბრის შემდეგ, კიდევ უფრო დიდი ინტერესი გამიჩნდა აგრონომის სპეციალობის შესწავლის მიმართ.

პირველივე კურსზე ჩავწერე საგნის მოყვარულთა წრეში; ეს იყო 1949 წლის ოქტომბრის თვე. იმ დროიდან მოყოლებული, თითქმის 70 წელი აგრონომის კათედრის თანამშრომელი გახლდით; ჯერ ასპირანტი, შემდეგ კათედრის დოცენტი,

პროფესორი და ბოლოს მემცენარეობის კათედრის გამგე. საკანდიდატო დისერტაცია დავიცავი გენეტიკისა და სელექციის-მეთესლეობის კათედრაზე, აკადემიკოს დეკანოზს ვიქტორს ხელმძღვანელობით.

მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მიღების შემდეგ, ვმუშაობდი ხორბლის დაავადებებისადმი გამძლე ჯიშების შერჩევა-გამოყვანაზე.

საკანდიდატო დისერტაციის დაცვის დროს, ჩემი ერთ-ერთი ოპონენტი გახლდათ აკადემიკოსი ლევან ყანჩაველი, რომელიც ერთ-ერთი გამოჩენილი ფიტოპათოლოგი იყო. დისერტაციის წარმატებით დაცვის შემდგომ, მან მცენარეთა დაცვის ინსტიტუტში მუშაობა შემომთავაზა იმ პერიოდში და მეც დავთანხმდი. პარალელურად სელექციის კათედრაზე ლექციებსაც ვკითხულობდი.

ჯიშთა გამოცდას მნიშვნელობაზე რას ვეუბნებით?

ჯიშთა გამოცდის კუთხით მუშაობა დავიწყე 90-იანი წლებიდან, ჩემს მეგობარ აკადემიკოს პეტრე ნასყიდაშვილთან ერთად. იმ პერიოდში იგი ჯიშთა გამოცდის სახელმწიფო ინსპექციის თავმჯდომარედ დაინიშნა.

ჯიშთა გამოცდის საქმიანობა ძალიან კარგად იყო აწყობილი გვექონდა საკმარისი დაფინანსება, რომ კვლევები ყოველგვარი შეფერხებების გარეშე განგვეხორციელებინა. მინდა აღვნიშნო, რომ ძალიან მნიშვნელოვანი ფაქტორი იყო ის, რომ იმ პერიოდში ჩვენს საქმიანობაში არ ერეოდა არავინ, ჩვენ სრულად თავისუფლები ვიყავით ჩვენი საქმის კეთებაში, რასაც, საბოლოო ჯამში, კარგ შედეგებამდე მივყავდით.

სამწუხაროდ, 2005 წელს ჯიშთა გამოცდის პროცესი შეჩერდა, თუმცა მე და ბატონი პეტრე, ჩვენი ინიციატივით, განვაგრძობდით ჯიშთა გამოცდას; ერთ ნაკვეთზე 15 სახეობის ჯიშსაც კი ვცდიდით, რამაც მო-

მავალ წლებში დაინტერესება გამოიწვია; 2013 წლიდან ჯიშთა გამოცდის სამუშაოები აღდგა. მოხდა პროექტის წარდგენა; უკვე 32 ჯიშს მოვუყარეთ თავი.

ძალიან მნიშვნელოვანია ხორბლის სწორი ჯიშების შერჩევა, რათა ის იყოს გარემოს მიმართ მდგრადი და მაქსიმალურად უხვმოსავლიანი. 3 წლის გამოცდების განმავლობაში, ჩვენ გამოვყავით 8 ჯიში, წარმოებაში დასაწერგად. უკვე წამოწყებული გვაქვს მეორე წრე 24 ჯიშის გამოსაცდელად. მომავალი წლისთვის კი, რომელი ჯიშებიც დაწინაურდება, გადავცემთ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს; შემდგომ, სამინისტროს მხარდაჭერით, მოხდება აღნიშნული ჯიშის წარმოებაში დაბრუნება, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია ჩვენი ქვეყნისთვის. ასევე მიინდა აღვნიშნო, ძალიან მნიშვნელოვანია კონკრეტული ჯიშის როგორც მოსავლიანობა, ასევე მისი თავთავის ხარისხი, რის კვლევაშიც აქტიურად ვართ ჩართულები. სახელმწიფოც, თავის მხრივ, ხელს უწყობს ასეთი ხარისხიანი ჯიშების გამრავლებას. მიღებულია კანონი, რომლის მიხედვითაც გასამრავლებლად არ შეიძლება იმ ჯიშის შემოტანა, რომელსაც ჯიშთა გამოცდის სახელმწიფო კომისია არ აქვს გავლილი და კატალოგში არ არის შეტანილი. ეს კანონი არ კრძალავს პირად გამოყენებას, მაგრამ კრძალავს ჯიშის გამრავლებას გასაყიდად.

ხომ არ დაამატებდით რაიმეს თქვენს შესახებ, ალბათ ბევრი ისტორია გქონიათ, რომელიმეს ხომ ვერ გაიხსენებდით?

განსაკუთრებით მინდა აღვნიშნო, რომ უდიდეს სიამოვნებას მანიჭებს ჩემი ცოდნის ახალგაზრდა თაობაზე გადაცემა; ვამეცადინებ ბავშვებს და სულ ვცდილობ, მაქსიმალური მივცე. ისინი ამ ცოდნას საკუთარ პროფესიულ საქმიანობაში გამოიყენებენ, სამშობლოს მოახმახენ, რაც ბედნიერებას მანიჭებს.

რაც შეეხება ისტორიას... ბევრი ისტორიის გახსენება შემიძლია.. ერთს მოგვყვები. 90-იან წლებში, უცხოელებმა გენმოდიფიცირებული კარტოფილის დარგვა შემოგვთავაზეს, რაზეც სახელმწიფოს მხრიდან კითხვის ნიშნები გაჩნდა. ჩვენ, დარგის სპეციალისტებს გვთხოვეს ამ ჯიშების გამოცდა, რომ შემოთავაზებამ უარი დასაბუთებული ყოფილიყო. დავაყენეთ ცდები; აღმოჩნდა, რომ სამივე ჯიში იძლეოდა მაღალ მოსავალს და თან კოლორადოს ხოჭო არ ეკარებოდა, რაც იმას ნიშნავს, რომ წამლობა აღარ იყო საჭირო, თუმცა, იგი მარტივად ავადდებოდა ფიტოფტორით და შესაბამისად საჭირო იყო ფიტოფტორის საწინააღმდეგო შხამქიმიკატების გამოყენება. გარდა ამისა, ამ ჯიშის კარტოფილს ჰქონდა ძალიან გლუვი ზედაპირი და გათლის დროს დანაკარგი დიდი იყო კარტოფილის იმ ჯიშებთან შედარებით, რომლებიც საქართველოში ითესებოდა. შესაბამისად, შემოთავაზებულ ჯიშებს არანაირი პრივილეგია არ ჰქონდა. კვლევების შედეგები წარვადგინეთ, ჩვენი უარი მეცნიერულად დასაბუთებულად იყო და ნაწყენიც არავინ დარჩენილა.

ნადირობის სეზონი 2019 წლის აგვისტოს მეოთხე შაბათს გაიხსნება

2019 წელს, ნადირობის სეზონი ერთი კვირით უფრო გვიან, აგვისტოს მეოთხე შაბათს დაიწყება. აღნიშნული გადაწყვეტილება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ გადამფრენი ფრინველების დაცვის მიზნით მიიღო.

სამინისტროს ველური ბუნების ეროვნულმა სააგენტომ, სამეცნიერო წრეებთან ერთად, გადამფრენი ფრინველების ზრდა-განვითარების ციკლის გაანალიზების საფუძველზე, მიზანშეწონილად მიიჩნია, ნადირობის სეზონის გახსნის გონივრულ თარიღად აგვისტოს ბოლო შაბათის დასახელება. გადაწყვეტილებას პროფესიონალ მონადირეთა უმრავლესობაც დაეთანხმა.

ნაკრძალების გარშემო 500-მეტრიან და ეროვნული პარკების გარშემო 250-მეტრიან ზონებში. აკრძალულია ყველა სხვა იარაღით ნადირობა, რომელიც მითითებული არ არის „იარაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლში. კერძოდ: სანადირო გლუვლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი (თოფი); სანადირო ხრახნილლულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი (კარაბინი ან შაშხანა); სანადირო კომბინირებული ცეცხლსასროლი იარაღი (ხრახნილლულიანი და გლუვლულიანი თოფი); სანადირო ცივი და ცივი სასროლი იარაღი; სანადირო პნევმატური იარაღი.

ნადირობის აკრძალული მეთოდები:

გარეულ ფრინველთა კვერცხის შეგროვება და გაყიდვა;

ცხოველთა ბუდეების, ბუნაგების, საცხოვრებელი ადგილების მოშლა ან განადგურება;

ცხოველთა მასობრივი მოპოვების საშუალებებით – ყოველგვარი კუსტარული ან ქარხნული წესით დამზადებული ბადეებით, ხაფანგებით, მარყუქებით, აგრეთვე ორმოებით, სარეგავებით (სარეგაველებით), ხმოვანი სიგნალების გამომცემი ელექტრონული (მათ შორის, ავტონომიურ კვების წყაროზე მომუშავე) მოწყობილობების მეშვეობით ფრინველის მოზიდვა, სანამღალავით, სანადირო იარაღზე დამონტაჟებული

რეფლექტორებით, ასაფეთქებელი საშუალებების გამოყენებით, თოფებისა და სხვა თვითმსროლელი იარაღების დაგუშავება;

ნადირობა და/ან ცხოველთა მოპოვება (დაჭერა) თვითმფრინავიდან, ვერტმფრენიდან, ავტომობილიდან, მოტოციკლიდან, კატარლებიდან, ძრავიანი ნავებიდან და სხვა მოტორიანი სატრანსპორტო საშუალებებიდან, მათ შორის, ღამით განათებული ფარებისა და პროექტორების მეშვეობით, ცხოველთა დევნა სატრანსპორტო საშუალებებით, წყალმცურავ ფრინველებზე ნადირობა ძრავაგამორთველი მოტორიანი ნავებიდან და კატერებიდან (მოპოვება დევნით), ასევე ნადირობა ღამის ცეცხლის დანთებით;

სტიქიური უბედურებების (წყალდიდობა, ხანძარი, დიდი თოვლი და სხვა) დროს დაუძღვრებული ცხოველების მოპოვება, აგრეთვე მათზე ნადირობა წყალში გადასვლისას ან სხვა დაბრკოლებების გადალახვისას, მათ შორის, სტიქიური უბედურებისაგან თავის დაღწევის დროს.

ნადირობისას დაშვებულია მონადირე ძაღლების ასევე, სანადიროდ განვრთნილი მტაცებელი ფრინველების გამოყენება, ამ ფრინველის ფლობის კანონიერების დამადასტურებელი დოკუმენტის არსებობის შემთხვევაში.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლები უკანონო ნადირობისა და ნადირობის წესების დარღვევის მიმართულებით, ნადირობის სეზონის ფარგლებში, 24 საათიან გაძლიერებულ კონტროლს განახორციელებენ მთელი საქართველოს მასშტაბით.

მოქალაქეებმა კანონდარღვევის დაფიქსირების შემთხვევაში, უნდა მიმართონ სამინისტროს ცხელ ხაზს - 153 (ინდექსის გარეშე, ზარი უფასოა, ანონიმურობა დაცულია), რათა გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის შესაბამისმა რეგიონულმა სამმართველომ მყისიერი რეაგირება მოახდინოს.

ნადირობის სეზონი „ცხოველთა სამყაროს ობიექტების, მათი სახეობების მიხედვით მოპოვების წესების, ვადებისა და მოპოვებისათვის დაშვებული იარაღისა და მოწყობილობების ჩამონათვალის შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ ბრძანების შესაბამისად, 2019 წლის აგვისტოს მეოთხე შაბათს გაიხსნება.

გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობის მსურველებმა, ნადირობისას თან უნდა იქონიონ გარემოდან გადამფრენი ფრინველების ამოღებაზე დაწესებული მოსაკრებლის (10 ლარი) გადახდის დამადასტურებელი ქვითარი (დედანი) და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი ორგანოს მიერ გაცემული შესაბამისი სანადირო თოფის შენახვისა და ტარების უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

მოსაკრებლის გადახდა შესაძლებელია საქართველოს ნებისმიერ ბანკში.

განმარტება მოსაკრებლის გადახდისათვის:

მოსაკრებლის გადახდა შესაძლებელია საქართველოს ნებისმიერ ბანკში - მიმღების ბანკი: სახელმწიფო ხაზინა, ბანკის კოდი: 220 101 222, ანგარიშის ნომერი: №200122900,

ბიუჯეტის შემოსულობების სახის განმსაზღვრელი სახაზინო კოდი: 3033.

ბიუჯეტის შემოსულობების სახის განმსაზღვრელი სახაზინო კოდი 3033 წარმოადგენს 9 ნიშნიანი კოდის ბოლო ოთხ ციფრს, რომელიც უცვლელია (ერთი და იგივეა ყველა თვითმმართველი ერთეულისათვის - ქალაქი, რაიონი). 9 ნიშნიანი კოდის პირველი ციფრი არის 3, რომელიც ასევე უცვლელია და ნიშნავს ამკრეფის კოდს, ამ შემთხვევაში არასაგადასახადო შემოსულობებს. ხოლო, შუა 4 ციფრი სხვადასხვაა იმ თვითმმართველი ერთეულის შესაბამისად (ქალაქი, მუნიციპალიტეტი), სადაც წარმოებს თანხის გადახდა. ზოგადად კოდი ასე გამოიყურება: 3 XXXX 3033. მაგალითად: თბილისისათვის ბიუჯეტის შემოსულობების სახის განმსაზღვრელი სახაზინო კოდია: 3 0077 3033; ახმეტისათვის 3 0054 3033; რუსთავისათვის 3 0006 3033; ქუთაისისათვის 3 0018 3033, ლენტეხისათვის 3 0031 3033 და ა.შ.

ნადირობა აკრძალულია:

საქართველოს ქალაქების ადმინისტრაციულ საზღვრებში, სახელმწიფო ნაკრძალებში, ეროვნულ პარკებში, ასევე სახელმწიფო

ნადირობისათვის დაშვებული გადამფრენი ფრინველების სახეობების ჩამონათვალი, ნადირობის ვადები და დღიური ლიმიტები, ნადირობის ადგილების მიხედვით

№	ლათინური დასახელება	ქართული დასახელება	ვადები	გადამფრენ ფრინველებზე ნადირობის დღიური ლიმიტები
---	---------------------	--------------------	--------	---

სახეობები, რომლებზეც ნადირობა ნებადართულია სამონადირეო მეურნეობების გარეთ

წყალმცურავი ფრინველები, რომლებზეც ნადირობა, მითითებულ ვადებში და დღიური ლიმიტებით ნებადართულია საქართველოს ტერიტორიაზე, გარდა ახალქალაქის, ნინოწმინდის, წალკის და დმანისის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებისა

1	Anser anser	რუხი ბატი	01.11 – 01.03	5 ცალი
2	Anas strepera	რუხი იხვი	01.11 – 01.03	3 ცალი
3	Anas crecca	ჭიკვარა (სტვენია იხვი)	01.11 – 01.03	5 ცალი
4	Anas platyrhynchos	გარეული იხვი	01.11 – 01.03	6 ცალი
5	Anas querquedula	იხვინჯა (ჭახჭახა იხვი)	01.11 – 01.03	3 ცალი
6	Anas clypeata	ფართოცხვირა (განიერნისკარტა) იხვი	01.11 – 01.03	3 ცალი
7	Fulica atra	მელოტა	01.11 – 01.03	6 ცალი
8	Anas acuta	კუდადგისა (ბოლოსადგისა) იხვი	01.11 – 01.03	3 ცალი
9	Anas penelope	თეთრშებლა იხვი	01.11 – 01.03	6 ცალი
10	Anser albifrons	დიდი თეთრშებლა ბატი	01.11 – 01.03	5 ცალი
11	Aythya ferina	წითელთავა ყვინთია	01.11 – 01.03	3 ცალი
12	Aythya fuligula	ქოჩორა ყვინთია	01.11 – 01.03	5 ცალი

წყალმცურავი ფრინველები, რომლებზეც ნადირობა, მითითებულ ვადებში და დღიური ლიმიტებით, ნებადართულია მხოლოდ ახალქალაქის, ნინოწმინდის, წალკის და დმანისის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე

1	Anser anser	რუხი ბატი	10.09 – 31.12	3 ცალი
2	Anas strepera	რუხი იხვი	10.09 – 31.12	2 ცალი
3	Anas crecca	ჭიკვარა (სტვენია იხვი)	10.09 – 31.12	3 ცალი
4	Anas platyrhynchos	გარეული იხვი	10.09 – 31.12	5 ცალი
5	Anas querquedula	იხვინჯა (ჭახჭახა იხვი)	10.09 – 31.12	2 ცალი
6	Anas clypeata	ფართოცხვირა (განიერნისკარტა) იხვი	10.09 – 31.12	2 ცალი
7	Fulica atra	მელოტა	10.09 – 31.12	5 ცალი
8	Anas acuta	კუდადგისა (ბოლოსადგისა) იხვი	10.09 – 31.12	2 ცალი
9	Anas penelope	თეთრშებლა იხვი	10.09 – 31.12	3 ცალი
10	Anser albifrons	დიდი თეთრშებლა ბატი	10.09 – 31.12	3 ცალი
11	Aythya ferina	წითელთავა ყვინთია	10.09 – 31.12	2 ცალი
12	Aythya fuligula	ქოჩორა ყვინთია	10.09 – 31.12	3 ცალი

სხვა ფრინველები

1	Scolopax rusticola	ტყის ქათამი	15.10 – 01.03	5 ცალი
2	Gallinago gallinago	ჩიბუხა	აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე	5 ცალი
3	Coturnix coturnix	მწყერი	აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე	20 ცალი
4	Columba palumbus	ქედანი	აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე	10 ცალი
5	Columba livia	გარეული მტრედი	აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე	10 ცალი
6	Columba oenas	გულიო (გვიძინი)	აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე	10 ცალი
7	Streptopelia turtur	ჩვეულებრივი გვრიტი	აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე	10 ცალი
8	Crex crex	ღაღა	აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე	5 ცალი
9	Lymnocyptes minimus	ჩიბუხულა (გარშნეპი)	აგვისტოს მეოთხე შაბათიდან – 15 თებერვლამდე	5 ცალი

დანართი №1

ამკრეფის კოდი	ამკრეფის დასახელება
1	საგადასახადო ინსპექცია
2	საბაჟო ორგანო
3	არასაგადასახადო შემოსულობები
4	მსხვილ გადამხდელთა ინსპექცია

10	0014	თიანეთი
11	0015	დუშეთი
12	0016	ყაზბეგი
13	0017	ახალგორი
14	0018	ქუთაისი
15	0019	ზესტაფონი
16	0020	თერჯოლა
17	0021	სამტრედია
18	0022	საჩხერე
19	0023	ვანი
20	0024	ბაღდათი
21	0025	წყალტუბო
22	0026	ჭიათურა
23	0027	ტყიბული
24	0028	ხარაგაული
25	0029	ხონი
26	0030	ამბროლაური
27	0031	ლენტეხი
28	0032	ონი
29	0033	ცაგერო
30	0034	ზუგდიდი

31	0035	მარტვილი
32	0036	აბაშა
33	0037	სენაკი
34	0038	ჩხოროწყუ
35	0039	წალენჯიხა
36	0040	ხობი
37	0041	მესტია
38	0042	ფოთი
39	0043	გორი
40	0044	კასპი
41	0045	ქარელი
42	0046	ხაშური
43	0047	თიღვი
44	0048	ერედვი
45	0049	ქურთა
46	0050	გურჯაანი
47	0051	თელავი
48	0052	სიღნაღი
49	0053	დედოფლისწყარო
50	0054	ახმეტა
51	0055	საგარეჯო

52	0056	ყვარელი
53	0057	ლაგოდეხი
54	0058	ახალციხე
55	0059	ასპინძა
56	0060	ახალქალაქი
57	0061	ადიგენი
58	0062	ბორჯომი
59	0063	ნინოწმინდა
60	0064	ლანჩხუთი
61	0065	ჩოხატაური
62	0066	ოზურგეთი
63	0067	სოხუმი
64	0068	გალი
65	0069	ბათუმი
66	0070	ქედა
67	0071	ქობულეთი
68	0072	ხულო
69	0073	ხელვაჩაური
70	0074	შუაქვი
71	0075	აჭარა

დანართი №2

№	თვითმმართველი ერთეულის კოდი	თვითმმართველი ერთეულის დასახელება
1	0077	თბილისი
2	0006	რუსთავი
3	0007	დმანისი
4	0008	თეთრიწყარო
5	0009	ბოლნისი
6	0010	მარნეული
7	0011	გარდაბანი
8	0012	წალკა
9	0013	მცხეთა

დამტკიცებულია საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2007 წლის 22 ნოემბრის #1226 ბრძანებით

გარემოს ეროვნული სააგენტო უწყვეტ რეჟიმში ახორციელებს მონიტორინგს და შავი ზღვის წყალს სხვადასხვა მნიშვნელოვან პარამეტრზე აკონტროლებს. ერთობლივი კვლევები ტარდება უცხოელ მეცნიერთან ერთადაც.

სასიხარულო ფაქტია, რომ კვლევების მიხედვით, შავი ზღვის საქართველოს სანაპიროზე ბიომრავალფეროვნების კუთხით დადებითი ტენდენციები ფიქსირდება. ამ მხრივ განსაკუთრებით გამოირჩევა სარფის, მწვანე კონცხისა და ციხისძირის აქვატორიული წყლები, სადაც მოლუსკებისა და კიბოსნაირების არსებობა სანაპირო წყლების ეკოლოგიურად ჯანსაღ გარემოზე მიუთითებს. შავი ზღვის თვითაღდგენის პროცესზე მიუთითებს ევროპული ხამანცკის გამოჩენაც, რომელიც 40-იანი წლებიდან აღარ დაფიქსირებულა. საქართველოს ტერიტორიულ წყლებში ფიქსირდება თევზის 125 სახეობა, მათ შორისაა, წითელ წიგნში შეტანილი ზუთხისებრთა წარმომადგენლების 4 სახეობა.

აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ შავი ზღვის საქართველოს ნაწილში აღებულ წყლის სინჯებში ლითონების კონცენტრაციები ევროპული სტანდარტების მიხედვით დაბალი მაჩვენებლები ფიქსირდება.

სამწუხაროდ, კვლევა აჩვენებს, რომ შავი ზღვის, ისევე როგორც მსოფლიოს ყველა სხვა ზღვის დაბინძურების მთავარ მიზეზად ადამიანების ზემოქმედება რჩება. 21-ე საუკუნის გამოწვევად კი, პლასტიკით დაბინძურება განიხილება. შავ ზღვაშიც აღმოჩენილი მყარი ნარჩენების თითქმის 83% პლასტმასზე და მიკროპლასტიკზე მოდის.

ამ გამოწვევის გათვალისწინებით, სახელმწიფომ ქმედითი ნაბიჯები უკვე გადადგა და მთელ რიგ მნიშვნელოვან ღონისძიებებს ახორციელებს როგორც საკანონმდებლო, ასევე ინფრასტრუქტურული მიმართულებით.

რადიკალურად იცვლება ნარჩენების მართვის სექტორი. 2015 წლის 15 იანვრიდან ძალაშია საქართველოს კანონი „ნარჩენების მართვის კოდექსი“, რომელიც სრულ შესაბამისობაშია ევროდირექტივების მოთხოვნებთან.

პლასტიკის ნარჩენების პრევენციის და მისგან გარემოზე უარყოფითი გავლენის შემცირების მიზნით, საქართველოს მთავრობის 2018 წელს დაამტკიცა ტექნიკური რეგლამენტი „პლასტიკის და ბიოდეგრადირებადი პარკების რეგულირების წესის. რეგლამენტის მიხედვით, საქართველოში აკრძალულია პლასტიკისა და ოქსოდეგრადირებადი პარკების წარმოება.

აჭარის რეგიონში მოწყობილია და ფუქციონირებს ერთ-ერთი ყველაზე თანამედროვე და მასშტაბური ადლიის გამწმენდი ნაგებობა, სადაც შავ ზღვაში ჩამდინარე წყლები იწმინდება ქვიშის, ცხიმისა და ნარჩენებისგან. განმედილი წყალი ზღვაში სატემბი სადგურის მეშვეობით 40 მეტრ სიღრმეზე ჩაედინება.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, ტურისტული სეზონის გააქტიურებასთან დაკავშირებით, მოუწოდებს მოსახლეობას დაიცვან ტყეში უსაფრთხოების წესები და დაემორჩილონ იმ აკრძალვებს, რომელიც ტერიტორიაზე საპიკნიკე ადგილების მოწყობისა და კოცონის დათეხაზე ვრცელდება.

ეროვნულმა სატყეო სააგენტომ, მთელი ქვეყნის მასშტაბით, ხანძარსაშიშ უბნებსა და იმ ტერიტორიებზე, რომლებიც განსაკუთრებით დატვირთულია ტურისტულ სეზონზე, საინფორმაციო-გამაფრთხილებელი ნიშნები დაამატა.

სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე ცეცხლის დათება აკრძალულია ხეების ვარჯის ქვეშ, წიწვიან მოზარდ ტყეში, ძველ ნახანძრელებში, ტყის დაზიანებულ უბნებში (ტყის ქარქვეულ ან ქარტეხილ ადგილებში), დამზადების ნარჩენებიდან გაუნმენდავ ტყეკაფებში, გამოუზიდავად

დატოვებული დამზადებული მერქნის ადგილებში, ტორფიან და გამხმარბალახიან ადგილებში. ტყის ფონდის დანარჩენ ტერიტორიაზე კოცონის დათება დასაშვებია ცეცხლის დასაწებები ადგილის (ბაქანი) წინასწარი მოწყობის შემთხვევებში. ბაქნის წინასწარი მოწყობა გულისხმობს ცეცხლის კერიდან 1,5 მ რადიუსში ადვილად აალებადი მასალებისაგან (თივა, ხმელი ბალახი, ფოთლები, ფიჩხი) განმენდას.

ზაფხული, მაღალი ტემპერატურის გამო, განსაკუთრებით ხანძარსაშიში პერიოდია. ამავდროულად, სტატისტიკის მიხედვით,

ტყეში ხანძრის გამომწვევი ძირითადი მიზეზი ადამიანთა დაუდევრობაა, რამაც შესაძლოა სავალალო შედეგები გამოიწვიოს. საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის თანახმად, ტყეებში სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნათა დარღვევა, რასაც მოჰყვა ტყეში ხანძრის გაჩენა ან მისი გავრცელება გარკვეულ ფართობზე, აგრეთვე, ტყის მოსპობა ან დაზიანება ცეცხლის წაკიდების ან ცეცხლისადმი დაუდევრად მოპყრობის შედეგად, გამოიწვევს დაჯარიმებას ასიდან ორას ლარამდე. ტყეში დაუდევრობით გამოწვეული ხანძრის შემთხვევაში, კანონი ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას ოთხიდან რვა წლამდე.

გარემოს ეროვნული სააგენტო

დასავლეთ საქართველოს გეოლოგებით დაკომპლექტიებული ჯგუფი მოემსახურება

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნულ სააგენტოს დასავლეთ საქართველოს რეგიონულ სამსახურს გეოლოგებით დაკომპლექტიებული ახალი ჯგუფი დაემატა.

გეოლოგიური ჯგუფის შექმნა მიზნად ისახავს დასავლეთ საქართველოში, გეოლოგიური საფრთხეების (მენყერი, ღვარცოფი, კლდეზვავი-ქვათაცვენა) მონიტორინგს, ბუნებრივი საფრთხეების ექსტრემალური გააქტიურების პირობებში ტერიტორიის ოპერატიულად შეფასებას და სტიქიური

გეოლოგიური პროცესების გამომწვევი მიზეზების დადგენას. გეოლოგიური ჯგუფი აღჭურვილია სპეციალური მოწყობილობებით და მაღალი გამავლობის ავტომობილებით.

ადგილობრივი მოქალაქეების მომართვის შემთხვევაში, მოხდება გეოლოგების ადგილზე გასვლა და ტერიტორიის შესწავლა, მომზადდება გეოლოგიური დასკვნები, სადაც მოცემული იქნება რეკომენდაციები გასატარებელი დამცავი ღონისძიებების გატარების შესახებ.

სურსათის ეროვნული სააგენტო

სურსათის ეროვნული სააგენტო ახორციელებს ცხოველების უფასო ვაქცინაციას სხვადასხვა ინფექციურ დაავადებაზე.

სააგენტოს მიერ განხორციელებული ღონისძიებები ხელს უწყობს ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვას და ქვეყანაში ეპიზოოტიურ კეთილსაიმედოობას.

სააგენტოს ვებგვერდის მიერ ტყვეში ვაქცინირებული

თარგობი	791 600	სსპილუზა და წერილუზა პირაფყვი
ჯილბი	402 003	სსპილუზა და წერილუზა პირაფყვი
სოფი	107 275	ლაპალაის ანთისაგალი ცხოველი
წილუკალი ლაპაგი	130 411	სსპილუზა პირაფყვი
გაუსალოზი	194 767	სსპილუზა და 251 810 წერილუზა პირაფყვი
წერილუზა პირაფყვის ჭირი	195 978	წერილუზა პირაფყვი
პირიკ-კომო	3250	სსპილუზა პირაფყვი და ლაპალაის